

Број: 3058

Датум: 26.11.2018. године

Анализа здравственог стања становништва Подунавског округа за 2017. годину

I УВОД

Анализа здравственог стања становништва одређене територије спроводи се у циљу његовог побољшања и даљег унапређења, на основу сагледавања прихваћених показатеља (индикатора).

Анализа здравственог стања становништва Подунавског округа за 2017. годину подразумевала је сагледавање основних демографских и здравствених показатеља у циљу дијагностиковања проблема и потреба одређених категорија становништва, и на основу тога идентификовање мера и активности за очување и унапређење здравља становника посматране територије. Само познавањем здравствених потреба и проблема становништва могуће је добро организовати здравствену службу, планирати квалитетну здравствену заштиту и донети најбоље одлуке у здравственој политици на који начин расподелити увек ограничене ресурсе намењене побољшању здравља људи.

Сprovedена анализа здравственог стања становништва Подунавског округа базирана је на рутинским подацима демографске и здравствене статистике и представља пресек здравственог стања становништва у 2017. години.

II ГЕОГРАФСKE И ДЕМОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДУНАВСКОГ ОКРУГА

2.1. Географске карактеристике

Подунавски округ се налази у североисточном делу Централне Србије и простире на површини од 1250 км², између Јужно-Банатског округа на северу, Браничевског округа на истоку, Поморавског на југоистоку и Шумадијског округа на југозападу, као и Града Београда на западу. Према конфигурацији земљишта припада

брдско-равничарској регији. Подунавски округ административно је подељен на три општине: Велика Плана, Град Смедерево и Смедеревска Паланка. Ове административне целине имају укупно 59 насеља и то општина Велика Плана 13, град Смедерево 28 и општина Смедеревска Паланка 18 насеља.

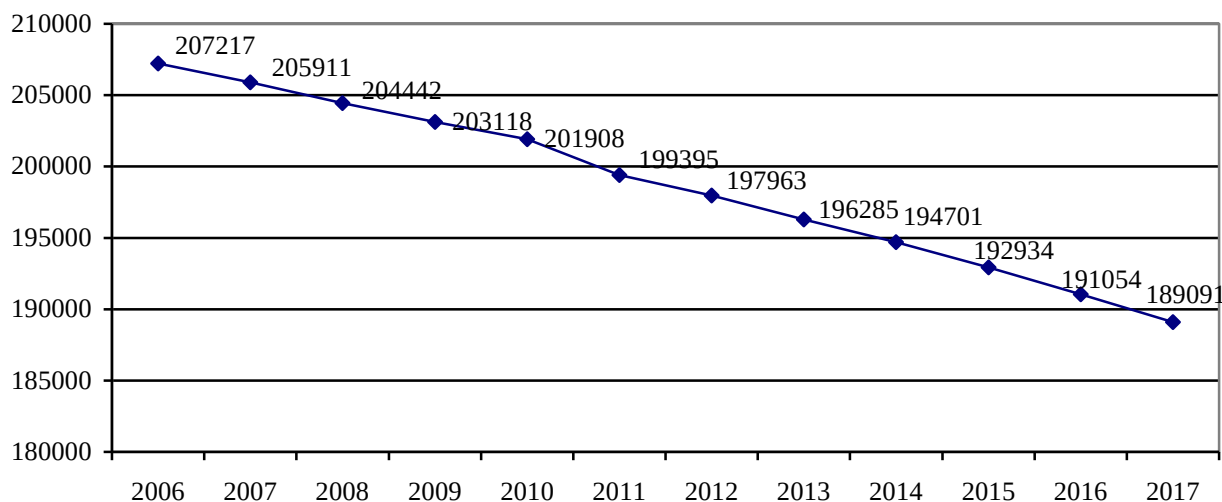

2.2. Демографске карактеристике

На територији Подунавског округа, према Процени броја становника Републичког завода Републике Србије за 2017. годину (публиковано 30.06.2018. године), живи укупно 189091 становник, са просечном густином насељености од 151 лице по 1 км² (табела бр.1). На територији Подунавског округа, према површини коју заузима, највећи је Град Смедерево са 484 км² и 104125 становника, са просечном густином насељености од 217 становника на по 1 км².

У периоду од 2006. до 2017. године број становника се континуирано смањивао, тако да је сада за 8.8% мањи од броја у почетној години посматрања (графикон бр. 1).

Графикон 1. Кретање броја становника на територији Подунавског округа у периоду од 2006. до 2017. године

Табела 1. Старосна структура и индикатори природног кретања становништва Подунавског округа у 2017. години

ОПШТИ НА/ ОКРУГ	СТАНОВНИШТВО* (Процена за 2017.)				Основни контингенти становништва						Очекивано трајање живота живорођене деце 2015-2017*	
	Укуп но	На 1км ²	Просеч на старост	Индекс старења	Пред- школ- ска (0-6)	Школ- ска (7-18)	Жене Ген. доба (15-49)	Одрасли (19 и више)	Радно- способ ни (15- 64)	Стари (65 и више)	М	Ж
Велика Плана	38423	111	44,1	1576	2176	4643	7905	31634	25087	8179	71,9	76,9
Смедерево	104125	215	42,2	130,0	6761	13180	22729	84184	69927	18827	71,8	77,8
См. Паланка	46543	111	446	165,9	2548	5618	9235	38377	30111	10238	71,0	76,6
ПОДУНАВ СКИ ОКРУГ	189091	151	43,2	143,8	11455	23441	39869	154195	125125	37244	71,5	77,1

* Процена становништва за 2017. годину Републичког завода за статистику, публиковано 30.06.2018. године

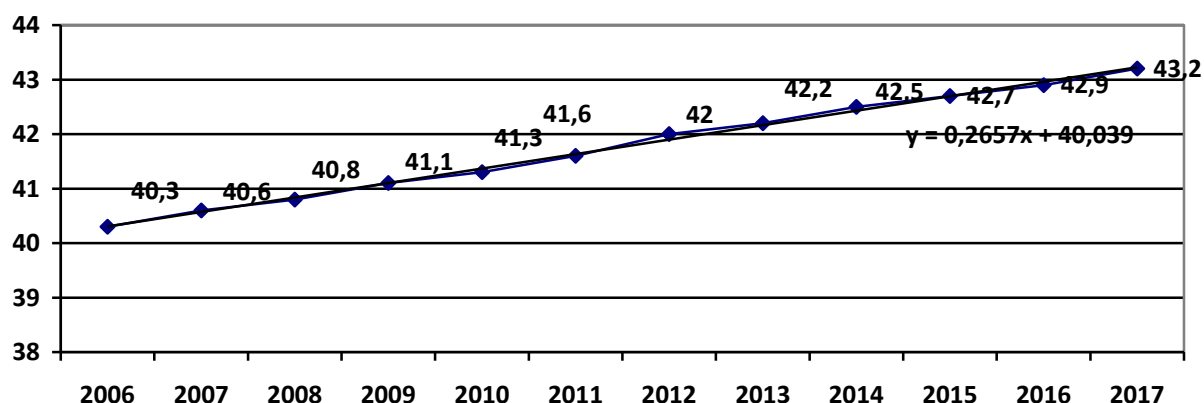
** Витални догађаји у Републици Србији, 2017. године, публиковано 30.06.2018. године

Према Процени становништва из 2017. године, удео становника са 65 и више година (37244) у укупном броју становника за Подунавски округ (189091) износи 19,7% што показује да популација која живи на територији посматраног округа припада старој популацији (удео старих са 65 и више година преко 10,0%).

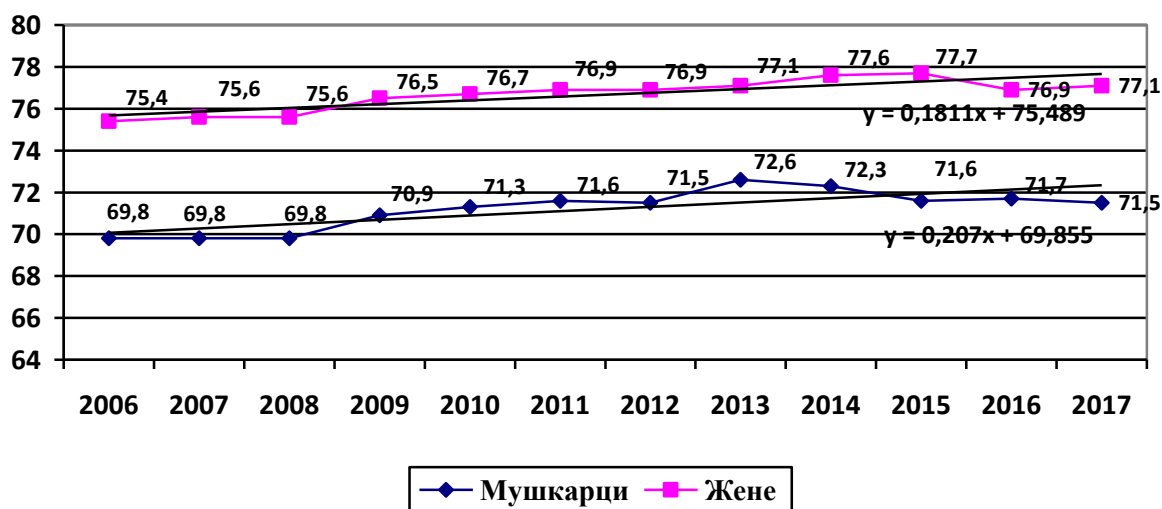
Индекс старења становништва (однос броја старих са 60 и више година: 53126 и младог становништва од 0 до 19 година: 36940) за територију Подунавског округа износи 143,8 што је показатељ израженог старења нације (индекс преко 40).

Када се посматра просечна старост становника у периоду од 2006. до 2017. године, уочава се пораст ове вредности од 7,2% у односу на почетну годину посматрања (графикон бр. 2).

Графикон 2. Просечна старост становника Подунавског округа у периоду 2006-2017. године

Графикон 3. Очекивано трајање живота на рођењу код оба пола на територији Подунавског округа у периоду од 2006-2017. године

У посматраном периоду се уочава благо повећање очекиваног трајања живота код оба пола са 69,8 на 71,5 година код мушкараца и са 75,4 на 77,1 годину код жена (графикон бр.3).

2.3. Виталне карактеристике

Виталне карактеристике Подунавског округа посматране су кроз природна кретања становништва и показатеље природног кретања становништва, односно рађање и умирање (наталитет и морталитет) (табела бр.2).

Табела 2. Природно кретање становништва и показатељи природног кретања становништва Подунавског округа у 2017. години (Витални догађаји)

Рб.	ОКРУГ/ ОПШТИНА	Број становника	Број живорођене деце у 2017. г.	Укупан број умрлих у 2017. г.	Број умрле одојчади у 2017. г.	Стопа ната- литета	Стопа општег морталите- та	Природни прираштај	Стопа природног прираштаја	Стопа морталите- та одојчади	Витални индекс
II	ПОДУНАВСКИ ОКРУГ	189091	1469	2995	9	7,8	15,8	-1526	-8,1	6,1	49,1
1.	Велика Плана	38423	276	653	2	7,2	17,0	-377	-9,8	7,3	42,3
2.	Смедерево	104125	867	1440	5	8,3	13,8	-573	-5,5	5,8	60,2
3.	Смедеревска Паланка	46543	326	902	2	7,0	19,4	-576	-12,4	6,1	36,1

* Број становника односи се на Процену броја становника РЗС за 2017. годину.

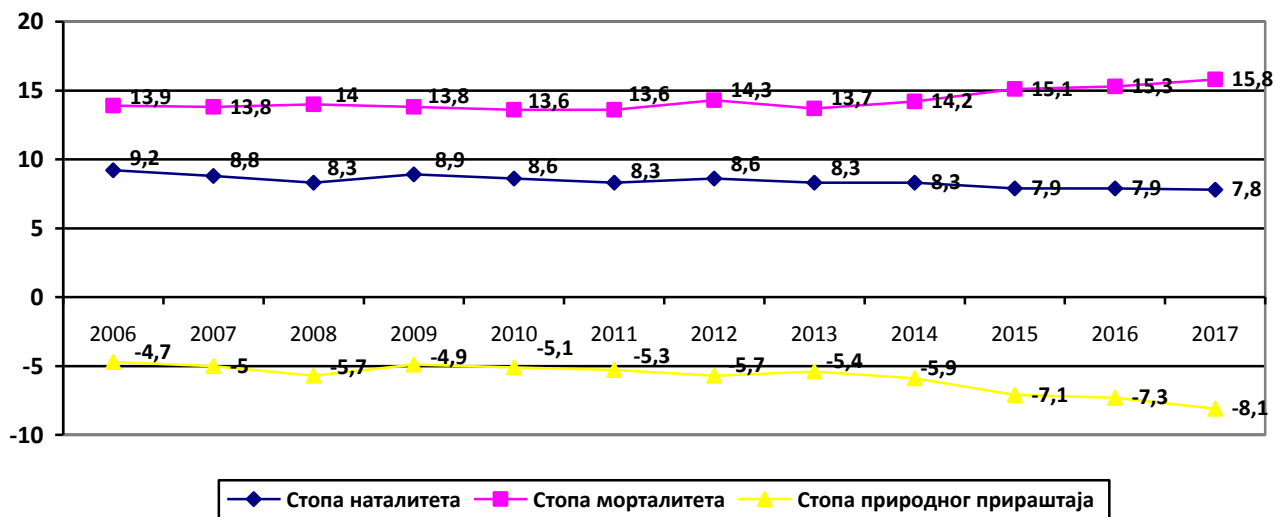
На територији Подунавског округа, према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику који се односе на 2017. годину, бележи се ниска стопа наталитета од 7,8/1000 (мање од 15/1000), док стопа општег морталитета износи 15,8/1000. У периоду од 2006-2017. године, вредност стопе наталитета је опала са 9,2 на 7,8 живорођених на 1000 становника, док је вредност стопе општег морталитета порасла са 13,9 на 15,8 умрлих на 1000 становника.

Поред наведених индикатора посматрани су још и веома важни витални показатељи, као што су стопа природног прираштаја, односно разлика између живорођених и умрлих на 1000 становника у 2017. години на територији Подунавског округа и витални индекс који представља рационалност природног прираштаја.

Стопе природног прираштаја у 2017. години на поменутој територији су веома ниске са негативним вредностима у свим општинама, где је забележено -12,4% у општини Смедеревска Паланка као најугроженијој у овом округу, са виталним индексом од 36,1%. Град Смедерево има најповољнији витални индекс, односно број живорођених у односу на 100 умрлих лица у 2017. години, и износи 60,2%, док на нивоу округа витални индекс износи 49,1%. Стопа природног прираштаја у периоду 2006-2017. године опала је са -4,7 на -8,1 (графикон бр. 4).

**Графикон 4. Показатељи природног кретања становништва на територији
Подунавског округа у периоду од 2006. до 2017. године.**

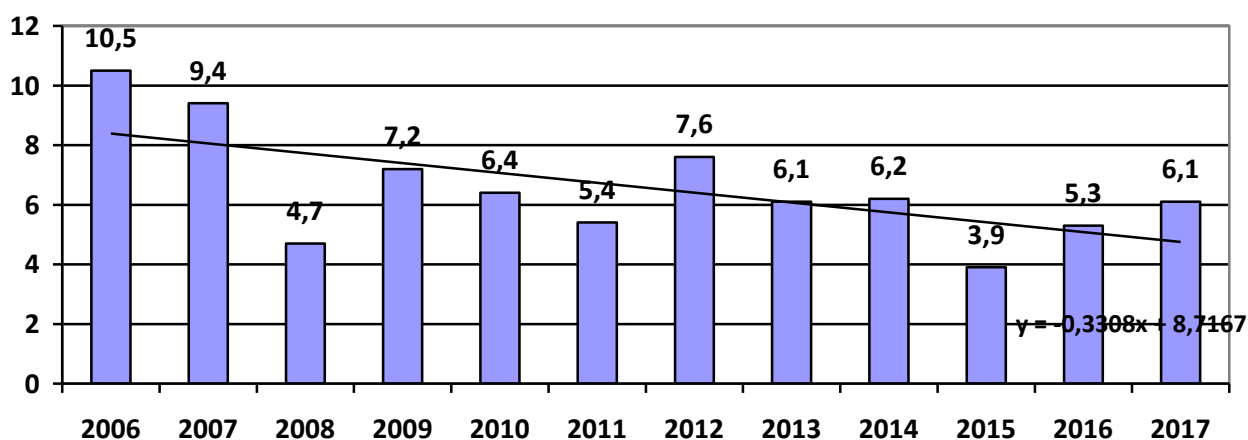
Стопа на 1000

Смртност одојчади као веома важан индикатор здравственог стања становништва представља важан показатељ доступности здравствене заштите, адекватности и квалитета пружених здравствених услуга као и нивоа социјално-економског развоја земље. Стопа морталитета одојчади у 2017. години, на територији Подунавског округа износи 6,1%. Кретање ове стопе у периоду од 2006-2017. године показује смањење вредности (линија тренда: $y = -0,3308x + 8,0364$), што указује на побољшање стања у здравственом систему (графикон бр. 5).

**Графикон 5. Стопа морталитета одојчади на територији Подунавског округа
у периоду 2006-2017. године**

Стопа на 1000

2.4. Социо-економски показатељи повезани са здрављем

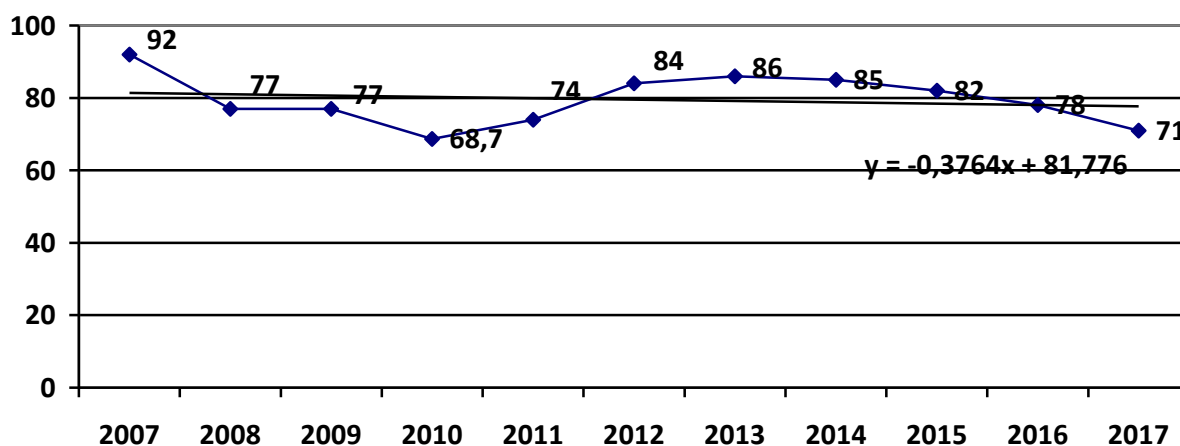
Према подацима Републичког завода за статистику о броју запослених у Републици Србији, (годишњи просек израчунат на бази два стања: марта и септембра 2017. године), на територији Подунавског округа, било је 41719 запослених лица у правним лицима (привредним друштвима, предузећима, установама, задругама и другим организацијама), као приватни предузетници (лица која самостално обављају делатност и запослени код њих) и регистрованих индивидуалних пољопривредника, што представља 220 запослених на 1000 становника. У поређењу са претходном годином може се рећи да је број запослених увећан за 3.9%. Овај податак треба ипак узети са резервом јер се ради о регистрацији запослених, односно као извор података служи Истраживање о регистрованој запослености засновано на комбиновању података Централног регистра обавезног социјалног осигурања и Статистичког пословног регистра.

У посматраном периоду на територији Подунавског округа, према подацима Националне службе за запошљавање, било је укупно 13475 незапослених лица, односно 71 лица нема запослење на 1000 становника. Од приказаног броја незапослених 53,9% су жене.

За разлику од периода 2007-2010. године, када је стопа незапослености континуирано опадала, у следећем петогодишњем периоду она бележи раст, а последње три године стопа незапослених поново опада (графикон бр. 6). Тако, према званичним подацима Републичког завода за статистику стопа незапослености у периоду од 2007-2017. године бележи тренд опадања.

Графикон 6. Стопе незапослених у Подунавском округу у периоду од 2007. до 2017. године

Стопа на 1000

Просечне зараде утврђене на основу Закона о раду без пореза и доприноса, по запосленом у 2017. години на територији Подунавског округа износиле су 45487 РСД, што је у поређењу са претходном годином (2016.-43296 РСД) веће за 5,1% (Општине и региони у Републици Србији, 2017. године).

III ОПШТИ ПОКАЗАТЕЉИ ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА СТАНОВНИШТВА

Здравствено стање становништва, као предуслов укупног економског развоја друштва, представља мултидимензионалну карактеристику популације и условљено је низом фактора међу којима су индивидуално понашање, период раног раста и развоја, животна средина, социјално економски развој и активности здравствене службе.

Најчешће коришћени индикатори здравственог стања становништва су: општи морбидитет, морбидитет од одређених болести, морталитет, апсентизам и инвалидност.

3.1. Општи морбидитет

Општи морбидитет као индикатор здравственог стања становништва на територији Подунавског округа, у овој анализи, посматран је кроз *Извештаје о обољењима, стањима и повредама* на нивоу домова здравља посматраног округа.

3.1.1. Морбидитет на нивоу примарне здравствене заштите

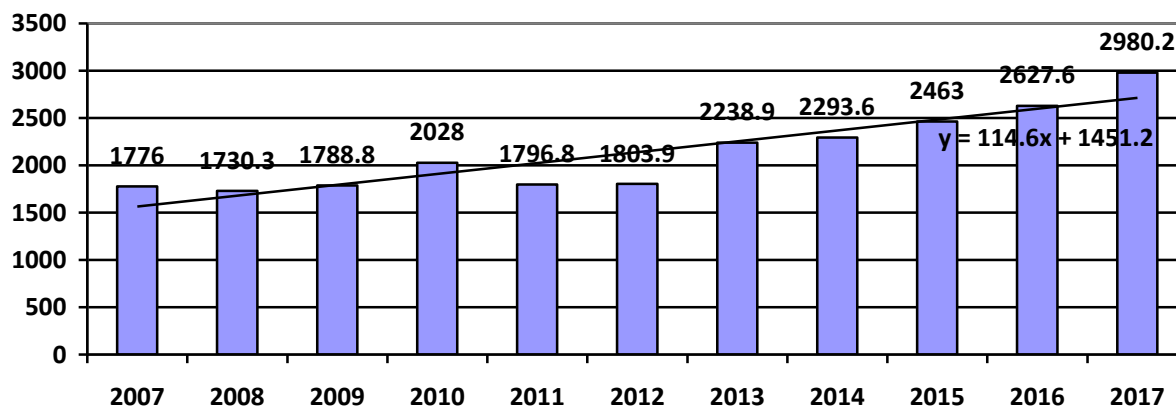
Општи морбидитет на нивоу домова здравља Подунавског округа посматран је у оквиру служби за здравствену заштиту: мале и предшколске деце, школске деце, жена, медицине рада, опште медицине и стоматологије.

У 2017. години на нивоу свих домова здравља Подунавског округа регистровано је у поменутих службама, без стоматологије укупно 563519 обољења, са општом стопом морбидитета од 2980,15‰. Према броју корисника здравствене заштите на нивоу округа (189091 становника), може се закључити да у просеку на сваког становника долазе по 2,98 обољења.

Општа стопа морбидитета је у посматраном периоду, од 2007-2017. године порасла за 67,8%, а у последњем петогодишњем периоду, од 2003-2017. за 33,1% (графикон бр. 7).

Графикон 7. Општа стопа морбидитета у примарној здравственој заштити на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године

Стопа на 1000

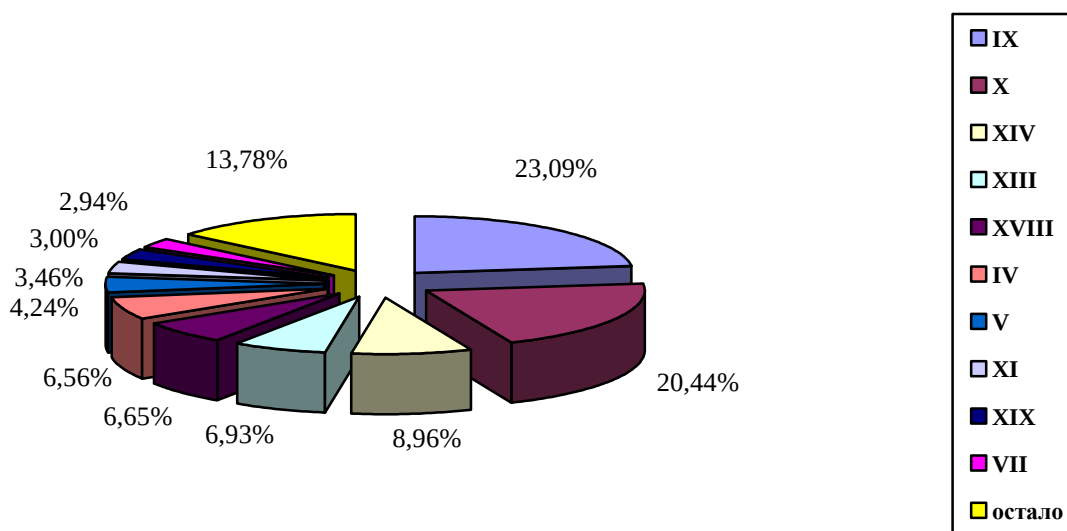

Најчешће регистрована обољења, стања и повреде према МКБ 10 у Подунавском округу на нивоу примарне здравствене заштите у 2017. години приказане су на графикону 8.

Десет водећих група обољења по 10 МКБ у Подунавском округу, регистроване на нивоу примарне здравствене заштите у 2017. години, биле су:

1. Болести система крвотока (IX група) (20,44%),
2. Болести система за дисање (X група) (23,09%),
3. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (8,96%),
4. Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (XIII група) (6,93%),
5. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (6,65%),
6. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (6,56%),
7. Душевни поремећаји и поремећаји понашања (V група) (4,24%),
8. Болести система за варење (XI група) (3,46%),
9. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (3,00%),
10. Болести ока и припојака ока (VII група) (2,94%).

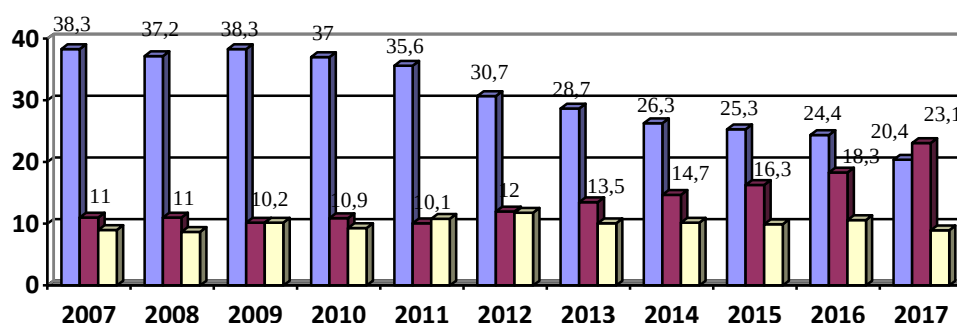
Графикон 8. Десет најчешћих група обољења по МКБ 10 регистрованих у Домовима здравља Подунавског округа 2017. године

Анализирајући морбидитет, односно обољења регистрована у службама домова здравља Подунавског округа у 2017. години, може се рећи да прво место по први пут заузимају Болести крвотока, док су у целом посматраном периоду од 2007-2017. године прво место заузимале Болести система за дисање (графикон бр.9). Примећено је да у поменутом периоду учешће болести система за дисање опада, док остале две групе болести, система крвотока и мокраћно-полног система полако расте.

Графикон 9. Учесће водећих група болести у општем морбидитету у примарној здравственој заштити у Подунавском округу у периоду 2007-2017. године

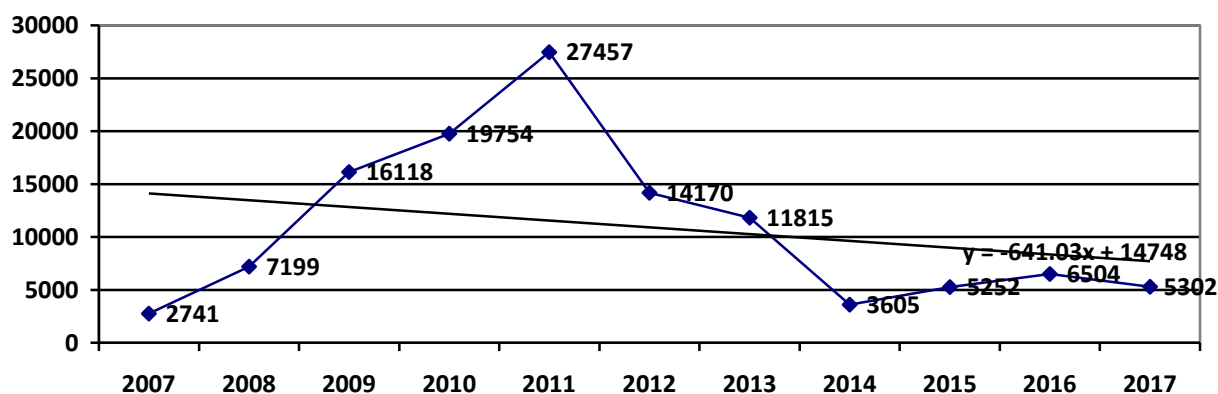
%

■ Болести система за дисање X ■ Болести система крвотока IX ■ Болести мокраћно-полног система XIV

Према годишњем Извештају о кретању заразних и паразитарних болести на територији Подунавског округа у 2017. години, пријављено је укупно 5302 оболела лица, што је за 1202 лица или 18,5% више у односу на претходну годину. Број пријављених лица варира из године у годину у зависности од епидемиолошке ситуације, највећи је забележен 2011. године, али се у периоду 2012-2017. године уочава опадајућа линија тренда (графикон бр. 10).

Графикон 10. Број пријављених лица од заразних и паразитарних оболења на територији Подунавског у периоду 2007-2017. године

У 2007. години, на територији Подунавског округа није било умрлих особа оболелих од заразних болести. Водеће место међу пријављеним заразним болестима за територију посматраног округа као и претходне године заузимају: influenza virus non identificatum, Varicella и Diarrhoea et gastroenteritis.

Учесталост заразних болести у Подунавском округу, у 2017. години, приказана је у табели број 3.

**Табела 3. Регистроване заразне болести на територији Подунавског округа
у 2017. години**

Ранг	ОБОЉЕЊЕ	Број оболелих у 2017. години	Индекс
1.	Influenza, virus non identificatum	3175	59.88
2.	Varicella	897	16.92
3.	Diarrhoea et gastroenteritis	310	5.85
4.	Tonsillitis acuta	280	5.28
5.	Scabies	237	4.47
6.	Angina streptococcica	80	1.51
7.	Mononucleosis infectiosa	77	1.45
8.	Scarlatina	43	0.81
9.	Enterocolitis per clostridium difficile	42	0.79
10.	M. lyme-boreliosis	37	0.70
11.	Остале	124	2.34
СВЕГА		5302	100,0

Проблем који постоји од раније, односи се на пријављивање заразних болести од стране приватног здравственог сектора, може се рећи да је у 2017. години било боље пријављивање заразних болести и остварена је боља сарадња и са државним здравственим установама и са установама приватног здравственог сектора.

Обољевање од болести превентабилних вакцинама пријављено је код 17 лица са територије Подунавског округа, са учешћем у укупном оболевању од 0,32 %.

У овој групи је у 2017. години највише пријављено оболелих од морбила - 8 случајева, од хепатитиса Б - 6 случајева, од паротитиса – 3 оболела.

Према закључцима изнетим од стране комисије за контролу и праћење кретања заразних и паразитарних болести, епидемиолошка ситуација заразних болести на територији Подунавског округа у 2017. години, је уобичајена.

3.1.2. Хронична незаразна обољења

Хронична незаразна обољења као болести савременог доба, на жалост, у сталном су порасту. Законски подлежу обавезној пријави и одјави према Правилнику о обрасцу регистра и начину његовог вођења, обрасцу пријаве и поступку пријављивања и одјављивања одређених болести („Сл. гласник РС”, бр. 2/1980, 42/1986 и 109/2016). У хронична незаразна обољења спадају: рак и леукемија, ендемска нефропатија, психозе, шећерна болест, реуматска грозница, прогресивно мишићне дистрофије, хемофилија, хронична инсуфицијенција бубрега, наркоманија, коронарне болести срца и опструктивне болести плућа, а поред ових у протеклом периоду од доношења поменутог Правилника, била су праћена у појединим општинама и следећа обољења: церебрална парализа, мултипла склероза и цистична фиброза.

Проблем који је присутан када су поменуте болести у питању у нашој средини је исти као и код заразних болести – нередовно пријављивање и одјављивање истих, како од стране државног тако и приватног сектора. Стога подаци у постојећим регистрима

оболелих од хроничних незаразних болести не говоре о преваленци ових обољења, већ само о величини проблема.

Према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље Пожаревац, мора се нагласити да је у 2017. години, број регистрованих хроничних незаразних обољења приказан као збир приспелих пријава/одјава ових болести из здравствених установа и констатованих дијагноза из Потврда о смрти лица која су боловала од хроничних незаразних болести, било да су оне основни или пратећи узрок смрти. Зато дајемо приказ регистрованих хроничних незаразних обољења у 2017. години са територије Подунавског округа из ова два извора података (Табела 4).

Табела 4. Приказ броја регистрованих хроничних незаразних обољења на територији Подунавског округа у 2017. години

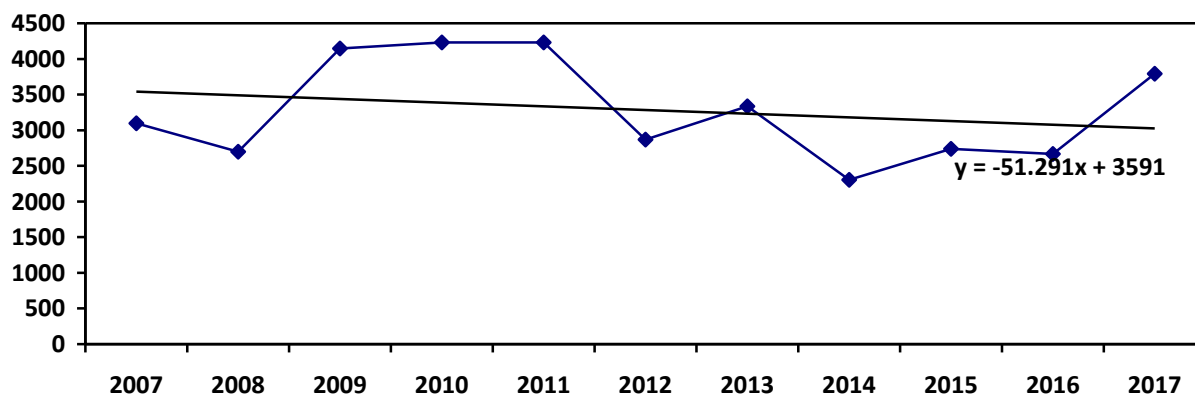
Регистрована хронична незаразна обољења	Извор података		Укупно
	Пријаве из здравствених установа*	Образац Потврда о смрти	
Рак и леукемија**	911	616	1527
Ендемска нефропатија	0	0	0
Психозе	0	35	35
Шећерна болест	365	331	696
Реуматска грозница	0	0	0
Прогресивно мишићне дистрофије	0	1	1
Хемофилија	0	0	0
Хронична инсуфици.бубрега	15	203	218
Наркоманија	0	0	0
Акутни коронарни синдром*	318	659	977
Опструктивне болести плућа	151	179	330
Мултипла склероза	0	5	5
Цистична фиброза	0	0	0
Дечија церебрална парализа	0	3	3
СВЕГА	1760	2032	3792

*Збир пријава достављених из здравствених установа и добијени подаци са одељења епидемиологије

**За рак и леукемије приказани подаци из пријава односе се на претходну годину (2016. годину)

Анализирајући посматране болести, може се рећи да су, на територији Подунавског округа, најчешћа хронична незаразна обољења: малигне болести, акутни коронарни синдром и шећерна болест. Број регистрованих хроничних незаразних обољења у посматраном периоду 2007-2017. године варира, али се ипак уочава тренд опадања броја регистрованих лица (графикон бр. 11).

**Графикон 11. Број регистрованих хроничних незаразних обољења на територији
Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године**

Обзиром да малигна обољења, због посебног социомедицинског значаја захтевају посебну пажњу, на овом месту ћемо приказати број оболелих особа и сирову стопу инциденце од ове болести према полу (број новооболелих М/број мушког становништва*1000 и број новооболелих Ж/број женског становништва*1000) на територији Подунавског округа у 2016. години (Табела 5).

Подаци за оболеле од малигних болести (рак и леукемија) преузети су из Националног регистра за рак (Кан Рег 4) које прикупља Центар за контролу болести Завода за јавно здравље Пожаревац из здравствених установа на територији Браничевског и Подунавског округа. Наглашавамо да су последње званичне стопе инциденце оболелих од малигних болести, након што су прикупљени подаци употпуњени од стране Института за јавно здравље Србије, пријавама из здравствених установа са територије целе републике, из 2016. године, и приказујемо их у табели број 5.

Код пријављивања оболелих од малигних болести присутан је проблем подрегистрације, тј. нередовно пријављивање и одјављивање истих, како од стране државног, тако и приватног сектора.

**Табела 5. Приказ броја оболелих од малигних болести по полу и по општинама на
територији Подунавског округа у 2016. години**

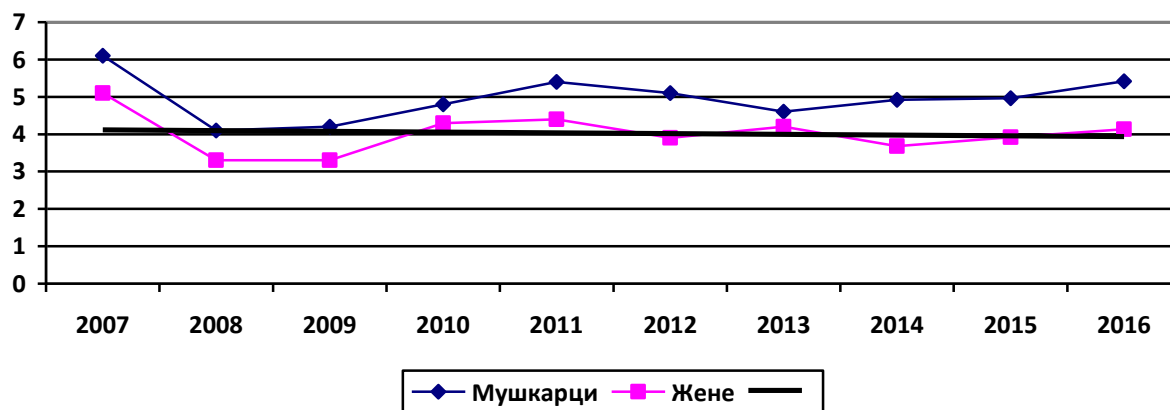
Територија	Мушки пол		Женски пол	
	број оболелих	стопа инциденце	број оболелих	стопа инциденце
Велика Плана	94	4,88	77	3,93
Смедерево	298	5,76	237	4,45
Смедеревска Паланка	119	5,10	86	3,60
Подунавски округ	511	5,42	400	4,13

Посматрајући број оболелих од малигних болести према полу, уочава се да на нивоу Подунавског округа, мушкарци чешће оболевају од малигних обољења. Анализирајући период од 2007-2016. године уочава се пораст вредности стопе инциденце

од малигних болести код оба пола почев од 2008. године. У 2013. години стопа инциденце код особа женског пола се приближила вредности стопе инциденце код особа мушког пола (графикон бр.12), а затим је поново опала.

**Графикон 12. Стопа инциденце од малигних болести по полу на територији
Подунавског округа у периоду од 2007-2016. године**

Стопа на 1000

На основу броја Пријава из здравствених установа, које су достављене у Одељење за превенцију и контролу незаразних болести Завода за јавно здравље Пожаревац, у току 2017. године, укупан број новооболелих од шећерне болести по полу и по општинама Подунавског округа приказали смо у табели број 6.

Табела 6. Приказ броја оболелих од шећерне болести по полу и по општинама на територији Подунавског округа у 2017. години

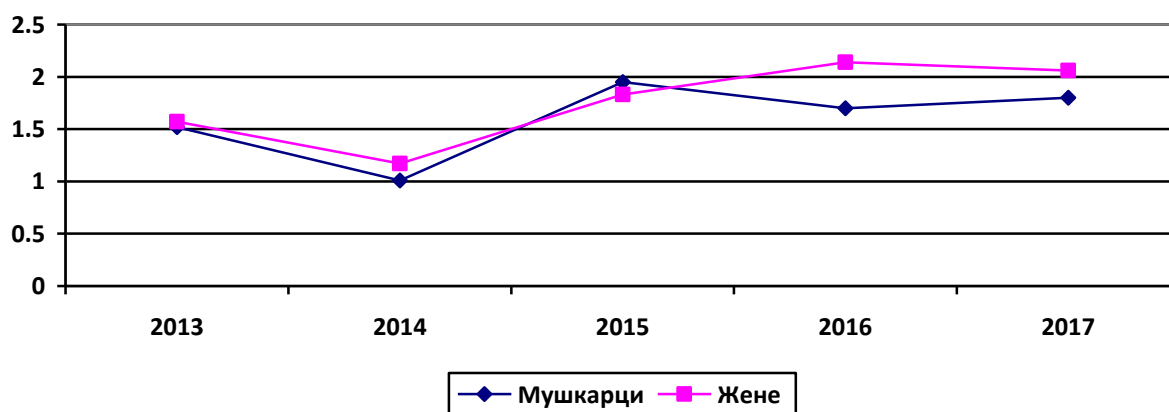
Територија	Мушки пол		Женски пол	
	број оболелих	стопа инциденце	број оболелих	стопа инциденце
Велика Плана	38	1,99	44	2,27
Смедерево	87	1,69	106	2,01
Смедеревска Паланка	43	1,87	47	2,00
Подунавски округ	168	1,80	197	2,06

Посматрајући број оболелих од шећерне болести према полу, на нивоу округа, уочава се да су жене чешће обелевале у 2017. години од шећерне болести.

Стопа инциденце од шећерне болести у периоду од 2013-2017. године такође показује тренд пораста, нарочито код женског пола.

**Графикон 13. Стопа инциденце од шећерне болести по полу на територији
Подунавског округа у периоду од 2013-2017. године**

Стопа на 1000

3.1.3. Апсентизам и инвалидност

Апсентизам, односно привремена одсутност са посла, као и инвалидност, односно свако ограничење или немогућност због недостатка, обављања неке активности на начин који се сматра нормалним за људско биће су веома важни показатељи здравственог стања становништва. Недостатак је објективна појава и може се доказати медицинским дијагностичким поступком, док је инвалидност релативна и зависи од врсте и степена оштећења као и од посла којим се особа бави, односно вештина које су јој у послу потребне. Анализа ових показатеља је веома важна за здравствену службу како би благовремено предузела мере специфичне превенције на нивоу примарне превенције као и мере лечења и рехабилитације оболелих лица.

Према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље Пожаревац из Извештаја о привременој неспособности – спречености за рад у току 2017. године на територији Подунавског округа регистрован је укупно 28341 случај апсентизма са 780745 дана одсуствовања са посла. У поређењу са претходном годином, број случајева апсентизма је већи за 4,8%; а број дана одсуствовања са посла је за 3,4% већи у односу на претходну годину (табела 7).

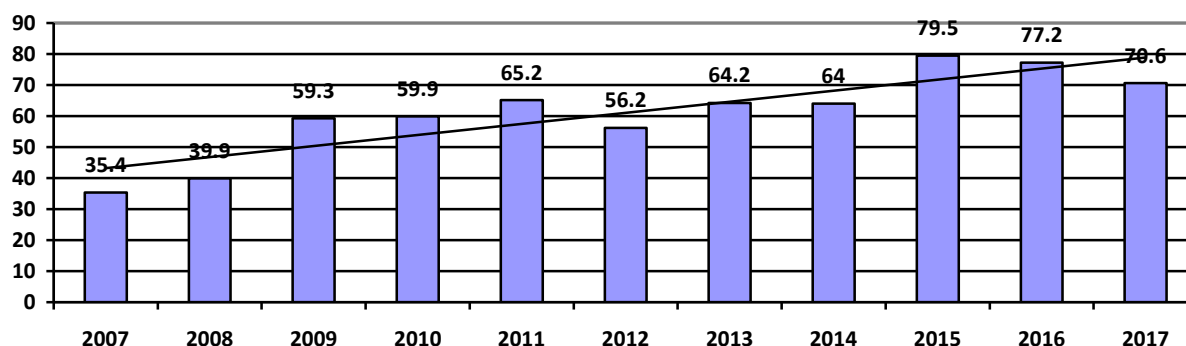
**Табела 7. Приказ привремене неспособности-спречености за рад на територији
Подунавског округа у 2017. години**

Ред. бр.	Узрок неспособности/спречености за рад	Број случајева	Број дана	Стопа
1	Болести и повреде ван рада	23694	440687	58,98
2	Повреде на раду	458	16439	1,14
3	Трудноћа и порођај	949	236895	2,36
4	Нега члана породице	3240	86724	8,07
СВЕГА		28341	780745	70,55

Резултати анализе привремене спречености за рад у Подунавском округу показују да је највећи број поменутих случајева као и највећи број дана одсуствања са посла у 2017. години био због болести и повреда ван рада (83,6% случајева и 56,4% дана). На територији Подунавског округа, стопа броја случајева неспособности/спречености за рад у 2017. години, износи 70,55 на 100 запослених радника (процењени број радника за Подунавски округ према Републичком заводу за статистику износи 401173 радника). У посматраном периоду, од 2007-2017. године, стопа апсентизма је значајно порасла, за 99.4% у односу на почетну годину (графикон број 14).

Графикон 14. Стопа апсентизма на територији Подунавског округа у периоду 2007-2017. године

Стопа на 100

На основу приказаних резултата може се рећи да је инвалидност и апсентизам проблем са којим се суочавају све општине Подунавског округа и који значајно утиче на резултате анализе здравственог стања становништва.

3.2.Здравствено стање појединих категорија становништва

У оквиру анализе здравственог стања становништва Подунавског округа посматрани су: здравствено стање мале и предшколске деце, школске деце и омладине, одраслог становништва и жена, као и стање здравља уста и зуба свих категорија становништва.

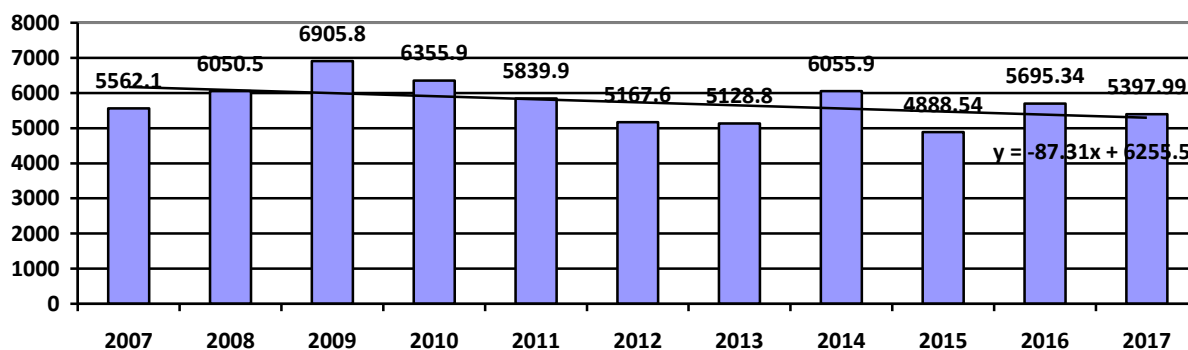
3.2.1. Здравствено стање предшколске деце (од 0 до 6 година)

На територији Подунавског округа у 2017. години здравствену заштиту користило је укупно 11455 детета предшколског узраста од 0 до 6 година.

У оквиру служби за здравствену заштиту предшколске деце у 2017. години, домова здравља Подунавског округа, регистровано је укупно 61834 обољења са стопом од 5397,99/1000, односно на свако дете долази по 5,3 обољења, што је за 0,4 обољења мање у односу на претходну годину. У периоду од 2007-2017. године уочава се пад стопе оболевања у овој служби (графикон број 15).

**Графикон 15. Стопа морбидитета предшколске деце на територији
Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године**

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 регистроване у оквиру служби за здравствену заштиту мале и предшколске деце на територији Подунавског округа у 2017. години биле су:

1. Болести система за дисање (Х група) (66,33%)
2. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (6,12%)
3. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (5,16%)
4. Заразне болести и паразитарне болести (I група) (4,98%)
5. Болести ува и болести мастоидног наставка (VIII група) (4,56%)
6. Болести система за варење (XI група) (3,67%)
7. Болести ока и припојака ока (VII група) (2,37%)
8. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (1,69%)
9. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (1,68%)
10. Болести крви и болести крвотворних органа и поремећаји имунитета (III група) (0,94%)

Према приказаним резултатима анализе може се закључити да су код предшколске деце на територији Подунавског округа убедљиво прво место, као и претходних година, заузеле Болести система за дисање са 66,33%. Стопа обољевања за Болести система за дисање била је 3580,5/1000, односно свако дете због оболења респираторног система у просеку посети лекара три до четири пута годишње.

Табела 8. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби за здравствену заштиту предшколске деце на територији Подунавског округа 2017. године

Ранг	О К Р У Г		
	П О Д У Н А В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta	19524	31,57
2.	Infectiones tractus respiratorii superioris multiplices acutae loci non specificatis	9833	15,90
3.	Bronchitis acuta et bronchiolitis acuta	5488	8,87
4.	Laryngitis et tracheitis acuta	2830	4,58
5.	Друге болести коже и поткожног ткива	2160	3,49

Приказани резултати показују да су и у 2017. години, као и у претходним годинама, Болести система за дисање, односно акутна упала грла и крајника као и инфекције горњих дисајних путева били најчешћи проблем код мале деце на територији Подунавског округа (табела 8).

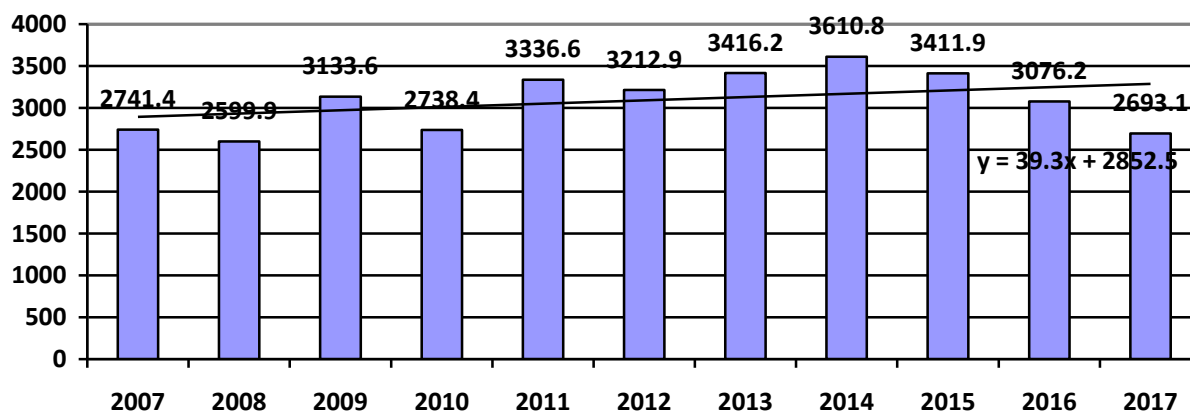
3.2.2. Здравствено стање школске деце и омладине (од 7 до 18 година)

На територији Подунавског округа у 2017. години, здравствену заштиту је користило укупно 23441 школско дете и млади од 7 до 18 година.

У оквиру служби за здравствену заштиту школске деце и омладине домова здравља Подунавског округа у 2017. години, регистровано је укупно 63129 обољења са стопом од 2693,1/1000, односно на свако школско дете долази по 2,7 обољења, што је за 0,4 обољења мање него у претходној години. У периоду од 2007-2017. године уочава се пораст стопе оболевања у овој служби, иако се у последње три године уочава пад стопе (графикон број 16).

Графикон 16. Стопа морбидитета школске деце на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 регистроване у оквиру служби за здравствену заштиту школске деце и омладине Подунавског округа у 2017. години биле су:

1. Болести система за дисање (X група) (46,85%)
2. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (11,55%)
3. Заразне болести и паразитарне болести (I група) (8,22%)
4. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (5,89%)
5. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (5,27%)
6. Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (XIII група) (4,03%)
7. Болести система за варење (XI група) (3,30%)
8. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (3,09%)
9. Болести ока и припојка ока (VII група) (2,73%)
10. Болести ува и болести мастоидног наставка (VIII група) (2,37%)

Према претходно приказаним резултатима анализе, јасно се види да су код школске деце и омладине у Подунавском округу, Болести система за дисање најчешће дијагностикована обољења и да су, као и претходне године, убедљиво на првом месту са учешћем од 46,85%. Стопа оболевања од Болести система за дисање износи 1261,76/1000.

Табела 9. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби за здравствену заштиту школске деце и омладине на територији Подунавског округа 2017. године

Ранг	О К Р У Г		
	П О Д У Н А В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta	13870	21,97
2.	Infectiones tractus respiratorii superioris multiplices acutae loci non specificatis	7083	11,22
3.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	4267	6,76
4.	Bronchitis acuta et bronchiolitis acuta	3527	5,59
5.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	3094	4,90

Приказани резултати показују да су и у 2017. години, као и претходних година, Болести система за дисање, односно акутна упала грла и крајника као и инфекције горњих дисајних путева били најчешћи проблем код школске деце и омладине на територији Подунавског округа (табела 9).

Систематски прегледи, који су веома добар показатељ здравственог стања школске деце и омладине, спроведени су код ученика основних и средњих школа на територији Подунавског округа у 2017. години, са обухватом од 98,25% код основаца и са 93,56% код ученика средње школе у односу на планирани број (табела 10).

Табела 10. Приказ утврђених стања/обољења након спроведених систематских прегледа код ученика основне и средње школе Подунавског округа у 2017. години

	О К Р У Г			
	П О Д У Н А В С К И			
	Ученици основне школе		Ученици средње школе	
Број ученика који подлежу систематским прегледима у току године	7328	100,0	3695	100,0
Обухваћено систематским прегледом	7200	98,25	3457	93,56
Утврђено стање / обољење	Број	%	Број	%
Лоше телесно држање	1557	21,62	1081	34,45
Лоша телесна развијеност	409	5,68	54	1,72
Лоша телесна ухрањеност	653	9,07	333	10,61
Изражена деформација кичме (лордоза, сколиоза)	-	-	-	-
Деформације грудног коша	375	5,20	183	5,83
Сметње вида и мотилитета	452	6,27	225	7,17
Оштећење слуха	24	0,33	10	0,32
Срчане мане	33	0,46	7	0,22
Недовољна психичка развијеност	27	0,37	6	0,19
Говорне мане	72	1,00	18	0,57
Деформације стопала	1262	17,53	493	15,71

Анализа добијених резултата након спроведених систематских прегледа ученика у дефинисаним узрасту, показују да су код ученика основне школе, као и претходне године, најчешће дијагностиковани проблеми: лоше телесно држање (21,62%), деформације стопала (17,53%) и лоша телесна ухрањеност (9,07%). Код ученика средње школе најчешће дијагностиковани проблеми били су, као и претходне године: лоше телесно држање (34,45%), деформације стопала (15,71%) и лоша телесна ухрањеност (10,61%).

Графикон 17. Обухват систематски прегледане деце у основним и средњим школама на територији Подунавског округа у периоду 2007-2017. године
 %

Приказани подаци на графикону број 17 говоре да обухват систематски прегледане деце у основним школама у посматраном периоду од 2007-2017. године благо расте, док обухват систематски прегледане деце у средњим школама у већој мери расте.

3.2.3. Здравствено стање одраслог становништва

Анализа здравственог стања одраслог становништва на територији Подунавског округа за 2017. годину, рађена је на основу података добијених из служби опште медицине и медицине рада домова здравља са територије Подунавског округа.

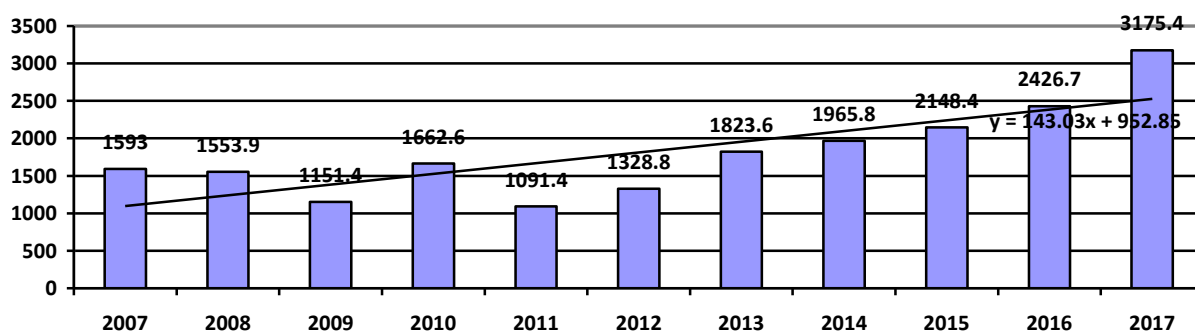
3.2.3.1. Служба опште медицине

На територији Подунавског округа, здравствене услуге у оквиру служби опште медицине остварује 123553 корисника.

У оквиру служби опште медицине домова здравља Подунавског округа у 2016. години регистровано је укупно 392334 обољења са стопом од 3175,43/1000, односно 3,2 обољења по одраслој особи, што је за 0,8 обољења више него у претходној години. У периоду од 2007-2017. године уочава се увећање стопе оболевања у овој служби (графикон број 18), и то највише у 2017. години.

Графикон 18. Стопа морбидитета одраслог становништва на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 регистроване у оквиру служби опште медицине домова здравља Подунавског округа у 2017. години, биле су:

1. Болести система крвотока (IX група) (32,33%)
2. Болести система за дисање (X група) (10,61%)
3. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (8,78%)
4. Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (XIII група) (6,32%)
5. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (8,70%)
6. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (5,80%)
7. Душевни поремећаји и поремећаји понашања (V група) (5,59%)
8. Болести система за варење (XI група) (3,58%)
9. Болести ока и припојака ока (VII група) (3,25%)
10. Болести нервног система (VI група) (3,16%)

Резултати анализе показују да су у служби опште медицине у 2017. години, за разлику од предходних година, када су на првом месту регистроване Болести система за дисање, последње две године најучесталије су болести система крвотока са 32,33%, чија стопа износи 1026,69/1000. Најчешће регистроване дијагнозе у оквиру служби опште медицине на територији Подунавског округа приказане су у табели број 11.

Табела 11. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби опште медицине на територији Подунавског округа 2017. године

Ранг	О К Р У Г		
	П О Д У Н А В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Hypertensio arterialis essentialis (primaria)	80042	20,40
2.	Diabetes mellitus	22073	5,63
3.	Drugi simptomi, znaci i nenormalni klinički i laboratorijski nalazi	19153	4,88
4.	Друге исхемијске болести срца	15746	3,94
5.	Друга обољења леђа	15436	3,93

Приказани резултати показују да су, као и претходних година, висок крвни притисак и шећерна болест били најчешћи здравствени проблеми код одраслог становништва на територији Подунавског округа у 2017. години, мада су на треће место избили други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази.

3.2.3.2. Служба здравствене заштите радника

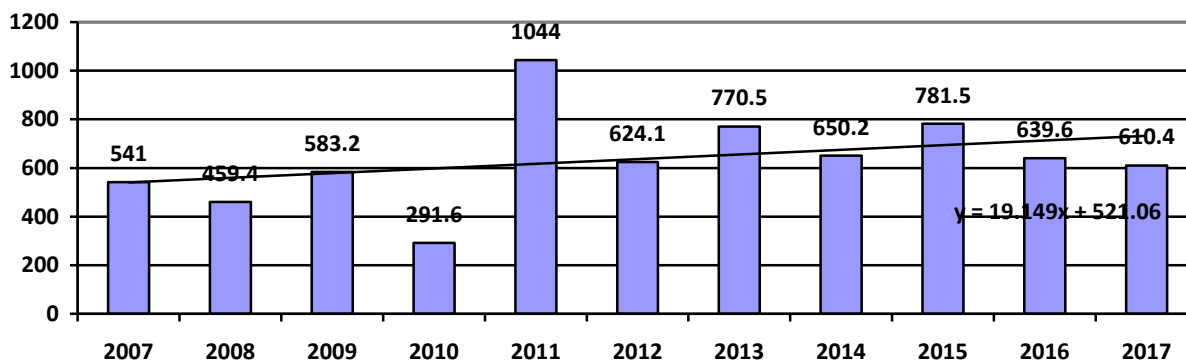
На територији Подунавског округа у 2017. години, здравствене услуге у оквиру службе медицине рада, користило је 30642 радно-активних лица.

У оквиру служби медицине рада домова здравља Подунавског округа у 2017. години, регистровано је укупно 18704 обољења са стопом од 610,40 на 1000 корисника. У

посматраном периоду, од 2007-2017. године, стопа морбидитета у служби за здравствену заштиту радника је имала тренд пораста (графикон број 19).

Графикон 19. Стопа морбидитета радно активног становништва на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 које су регистроване у оквиру служби медицине рада Подунавског округа у 2017. години биле су:

1. Болести система за дисање (X група) (15,89%)
2. Болести система крвотока (IX група) (15,50%)
3. Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (XIII група) (11,97%)
4. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (8,33%)
5. Болести мокраћно-полног система (XIV група) 8,32%)
6. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (6,52%)
7. Болести система за варење (XI група) (5,95%)
8. Душевни поремећаји и поремећаји понашања (V група) (5,34%)
9. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (5,03%)
10. Болести ока и припојака ока (ВИИ група) (3,32%)

Анализа показује да су код радно-активног становништва на територији Подунавског округа највећи здравствени проблем у 2017. години, биле Болести система за дисање (15,89%), затим Болести система крвотока (15,50%) и Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (11,97%). Стопа оболевања за Болести система за дисање у Подунавском округу 2017. године била је 610,4 на 1000 корисника.

Најчешће регистроване дијагнозе у оквиру служби медицине рада Подунавског округа приказане су у табели број 12.

Табела 12. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби медицине рада на територији Подунавског округа 2017. године

Ранг	О К Р У Г		
	П О Д У Н А В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Hypertensio arterialis essentialis (primaria)	1889	10,10
2.	Друга обољења леђа	1020	5,45
3.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta	950	5,08
4.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички лабораторијски налази	893	4,77
5.	Bronhitis acuta et bronchiolitis acuta	664	3,55

Анализирајући приказане дијагнозе може се рећи да су, као и претходне године, висок крвни притисак, друга обољења леђа и акутна упала грла и крајника били најчешћи здравствени проблеми код радно-активног становништва Подунавског округа у 2017. години.

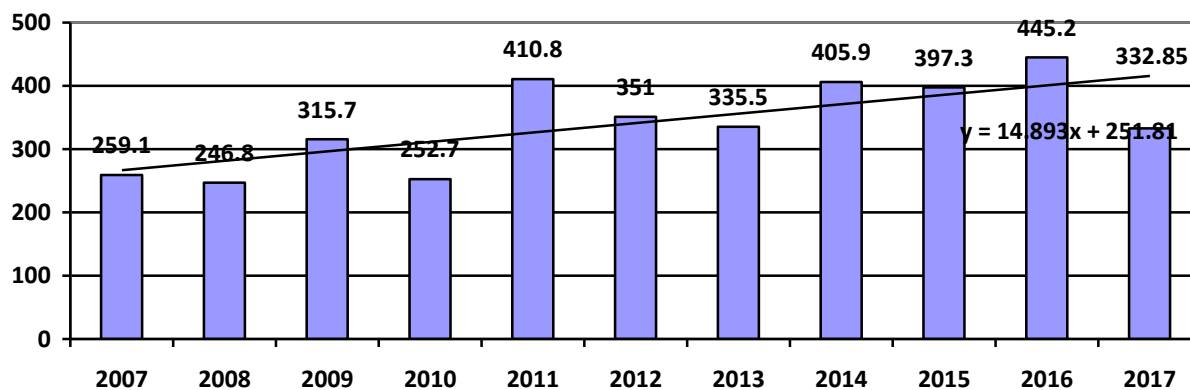
3.2.4. Здравствено стање жена

На територији Подунавског округа у 2017. години, здравствене услуге у оквиру служби за здравствену заштиту жена, користило је укупно 82675 жена које припадају животној доби од 15 и више година.

У 2017. години, у оквиру служби за здравствену заштиту жена Подунавског округа регистровано је укупно 27518 обољења, са стопом од 332,85 на 1000 корисника. Стопа морбидитета у служби за здравствену заштиту жена у посматраном периоду, од 2007-2017. године је значајно порасла (графикон број 20).

Графикон 20. Стопа морбидитета жена на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ 10 регистроване у оквиру служби за здравствену заштиту жена домова здравља посматраног округа у 2017. години биле су:

1. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (84,26%)
2. Трудноћа, рађање и бабиње (XV група) (9,52%)
3. Тумори (II група) (5,33%)
4. Болести крви и крвотворних органа и пор. имунитета (III група) (0,35%)
5. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (0,19%)
6. Заразне болести и паразитарне болести (I група) (0,13%)
7. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (0,08%)
8. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лаб. налази (XVIII група) (0,07%)
9. Болести система крвотока (IX група) (0,01%)
10. Душевни поремећаји и поремећаји понашања (V група) (0,01%)

Анализа здравственог стања жена које живе на територији Подунавског округа показује да су у 2017. години, као и претходних година, убедљиво прво место заузеле Болести мокраћно-полног система са 84,26%, чија стопа износи 280,47/1000; док су као и претходне године, забрињавајуће треће место заузели Тумори са 5,33%.

Најчешће регистроване дијагнозе у оквиру служби за здравствену заштиту жена домова здравља Подунавског округа приказане су у табели број 13.

Табела 13. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби за здравствену заштиту жена на територији Подунавског округа 2017. године

Ранг	О К Р У Г		
	П О Д У Н А В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Друга обољења полно-мокраћног пута	7310	26,56
2.	Друга запаљења женских карличних органа	3722	13,52
3.	Поремећаји менструације	2689	9,77
4.	Morbi climacterici	2318	8,42
5.	Cervicitis uteri	1492	5,42

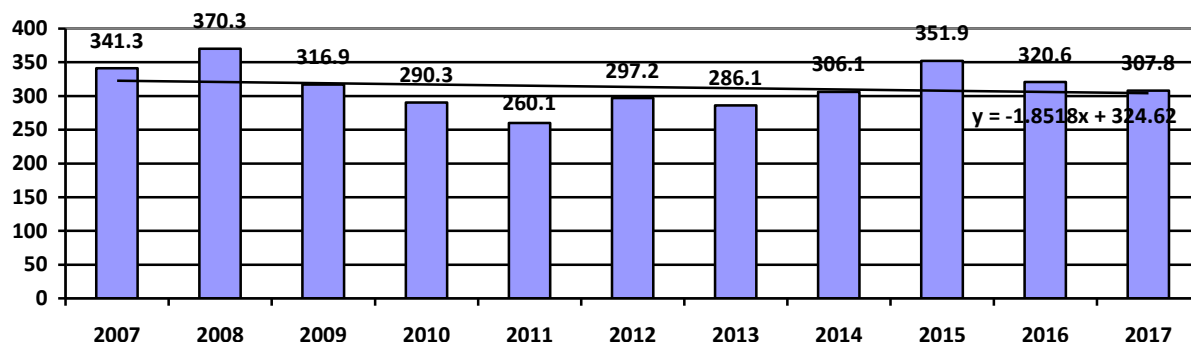
Приказани резултати показују да су, највећи здравствени проблем код жена са 15 и више година живота, на територији Подунавског округа, у 2017. години, била недефинисана обољења мокраћно-полног пута, друга запаљења женских карличних органа и поремећаји менструалног циклуса.

3.2.5. Здравствено стање зуба и орално здравље

У оквиру службе стоматолошке здравствене заштите током 2017. године, на територији Подунавског округа (где има укупно 189091 корисника) регистровано је укупно 58209 обољења са стопом од 307,84 на 1000 становника. Стопа морбидитета у служби за здравствену заштиту зуба у посматраном периоду, од 2007-2017. године је у благом опадању (графикон број 21).

Графикон 21. Стопа морбидитета у стоматолошкој здравственој заштити на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године

Стопа на 1000

Од укупног броја приказаних обољења зуба на територији Подунавског округа (58209), код деце од 0 до 6 година регистровано је 4021 обољење (стопа 351,03/1000), код школске деце од 7 до 14 година регистровано је 19106 обољења (стопа 1251,46/1000), код школске деце од 15 до 18 година регистровано је 15176 обољења (стопа 1856,62/1000), код одраслих од 19 до 64 године регистровано је 16093 обољења (стопа 137,6/1000) и код лица са 65 и више година регистровано је 3813 обољења (стопа 102,38/1000).

Табела 14. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби стоматолошке здравствене заштите на територији Подунавског округа 2017. године

Ранг	О К Р У Г		
	П О Д У Н А В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Caries dentium (Каријес)	17366	29,83
2.	Morbi pulpaе et textus periapicalis (Болести пулпе зуба и ткива око врха зуба)	16670	28,64
3.	Gingivitis et morbi periodontales (Запаљење десни и болести околине зуба)	5907	10,14
4.	Disordines evolutionis et eruptionis dentium (Поремећаји развоја и ницања зуба)	4147	7,12
5.	Anomaliae dentofaciales, malocclusiones includens (Аномалије зуба и костију лица, укључујући сметње загрижаја)	3483	5,98

Резултати анализе показују да су и у 2017. години, као и претходних година, на територији Подунавског округа, најчешће регистроване дијагнозе у оквиру стоматолошке здравствене заштите биле: зубни каријес, болести пулпе зуба и ткива око врха зуба и запаљење десни и болести околине зуба (табела 14).

3.3. Болнички морбидитет

Болнички морбидитет, као веома важан показатељ здравственог стања становништва на територији Подунавског округа посматран је кроз Извештаје о хоспитализацији болнички лечених лица.

На територији Подунавског округа стационарну здравствену заштиту становништву обезбеђују Општа болница „Свети Лука” Смедерево и Општа болница „Стефан Високи” Смедеревска Паланка.

Болничко лечење на територији Подунавског округа у 2017. години, са укупним бројем здравствених радника (лекара и медицинских сестара/техничара), капацитетом, оптерећеношћу, заузетошћу и просечном дужином лечења приказано је у табели број 15.

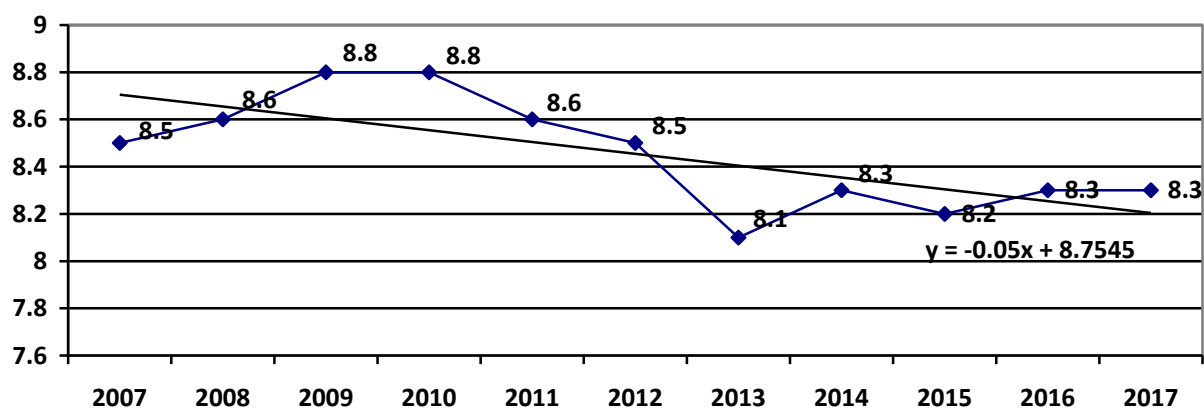
Табела 15. Стационарно лечење на територији Подунавског округа у 2017. години

ОКРУГ	Општа болница	Број запослених*			Број постеља	Број лечених	Број б.о. дана	Просечна дужина лечења	Заузет. постеља у %	Број умрлих
		Укуп	Лекара	Технич.						
Подунавски	Смедерево	565	140	425	399	9975	77937	7,81	54,61	485
	См. Паланка	424	94	330	300	7776	68740	8,84	63,98	624
	Свега	989	234	755	699	17751	146677	8,26	58,62	1109

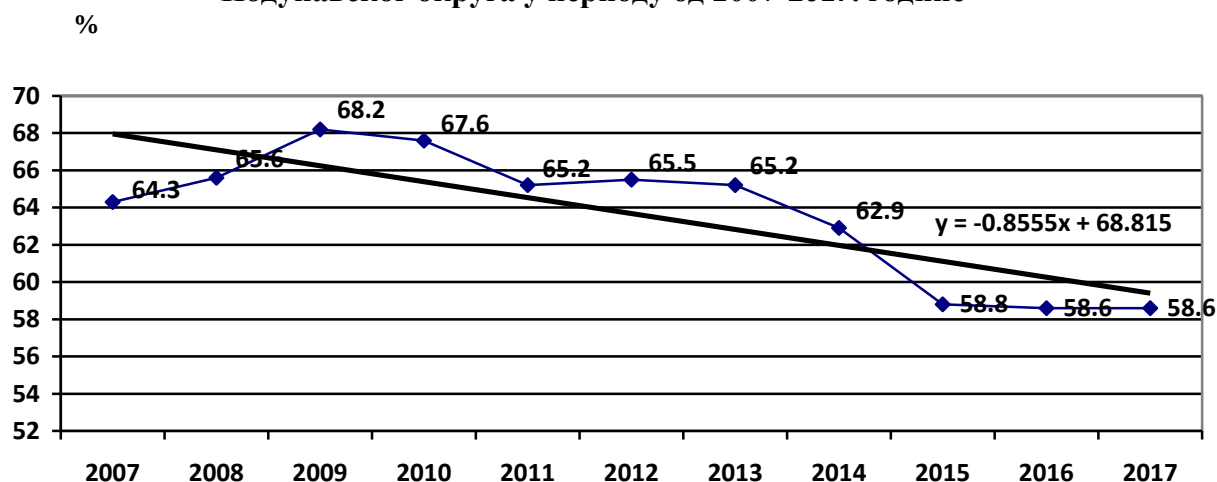
* Приказани број запослених подразумева само лекаре и техничаре без осталих здравствених радника (фармацеута), сарадника и немедицинског особља.

На основу података у периоду од 2007. до 2017. године уочавамо да просечна дужина лечења у болницама Подунавског округа опада, као и просечна заузетост постеља у процентима (графикон број 22 и 23).

Графикон 22. Просечна дужина лечења у болницама Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године

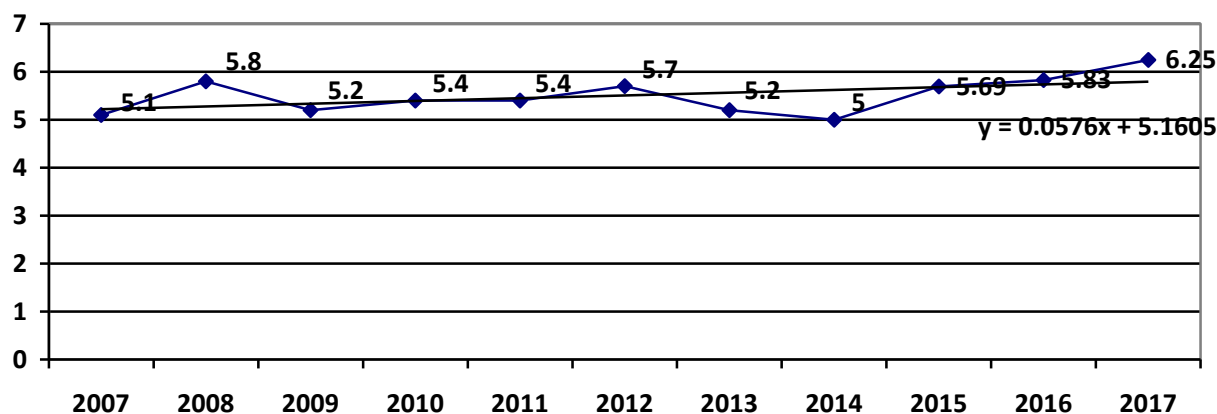
**Графикон 23. Просечна заузетост постеља у процентима у болницама
Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године**

У посматраном периоду вредност стопе леталитета у болницама Подунавског округа показује растући тренд, нарочито у последње две године (графикон број 24).

**Графикон 24. Стопа леталитета у болницама Подунавског округа у периоду од
2007-2017. године**

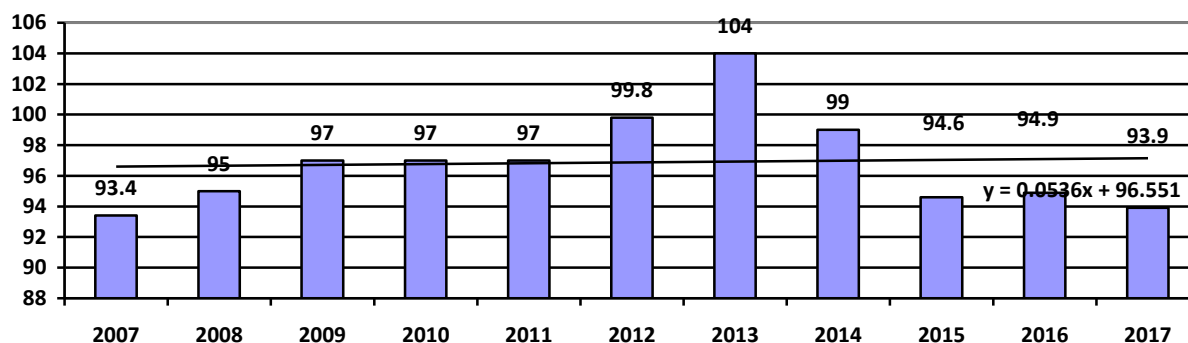
Стопа на 100

Према добијеним резултатима стопа хоспитализације у 2017. години у Општој болници Смедерево била је 69,98 хоспитализованих на 1000 становника (општине Смедерево и Велика Плана), а у Општој болници Смедеревска Паланка стопа хоспитализације износила је 167,07 болнички лечених лица на 1000 становника. У 2017. години, на нивоу Подунавског округа, за две болнице, стопа хоспитализације је износила 93,9 на 1000 становника. Стопа хоспитализације је у посматраном периоду је од 2007-2013. године континуирано расла, да би од 2014. до 2017. године опала (графикон број 25).

Графикон 25. Стопа хоспитализације на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године

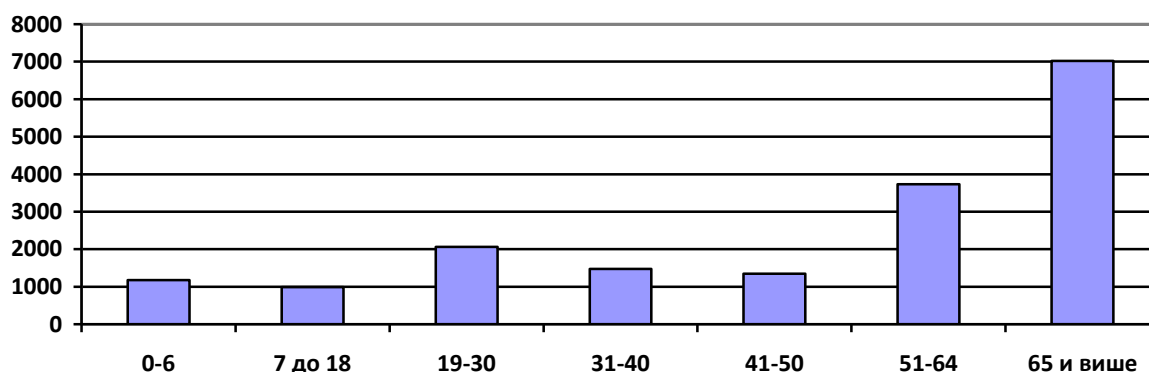
Стопа на 1000

Анализирајући старосну структуру стационарно лечених лица у 2017. години, у општим болницама Подунавског округа, може се рећи да од укупног броја лечених највећи проценат, како у Општој болници Смедерево тако и Општој болници Смедеревска Паланка, припада особама са 65 и више година, а на нивоу округа овај проценат износи 39,44%. Најмањи проценат од укупног броја лечених, на нивоу Подунавског округа, припада категорији становништва од 7 до 18 година (5,56%). Број лечених лица појединих добних групација у стационарним установама на територији Подунавског округа приказан је на графикону бр. 26.

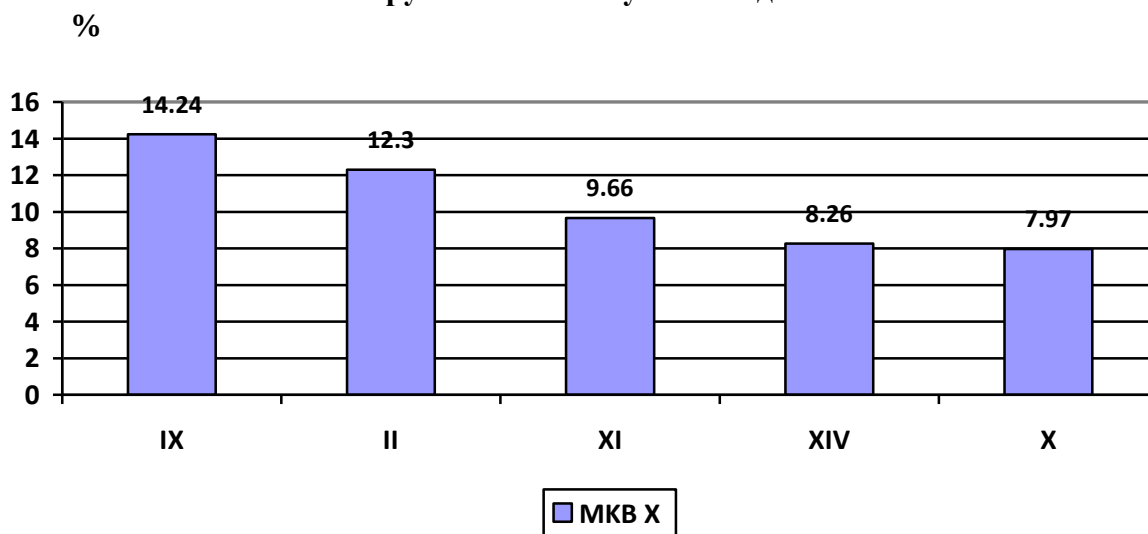
Графикон 26. Број лечених по добним групама у стационарним установама на територији Подунавског округа у 2017. години

Број

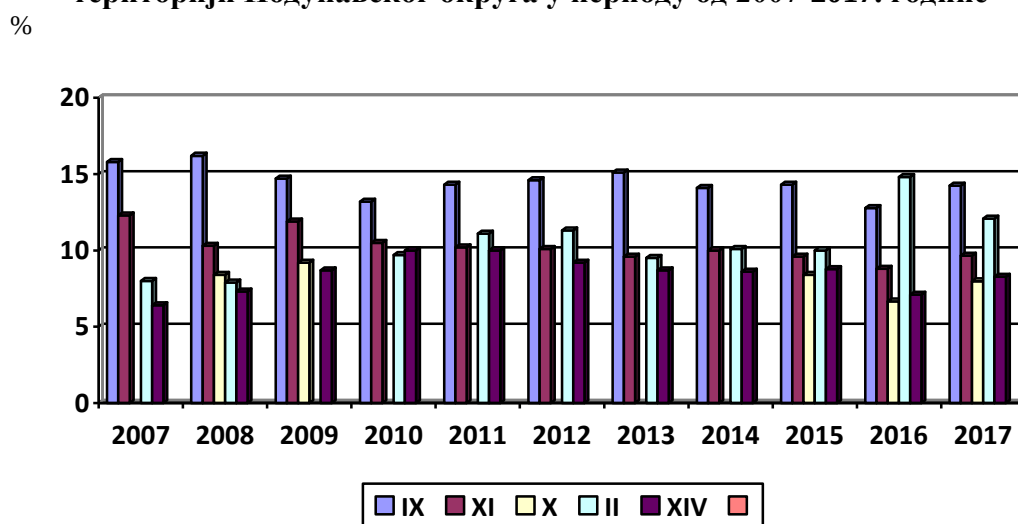
Према основном разлогу хоспитализације, резултати анализе показују да је у 2017. години највећи број лица на територији Подунавског округа био хоспитализован због Болести система крвотока (14,24%), а болести из Групе тумора, као разлог хоспитализације заузимају високо друго место са 12,03%, за разлику од прошле године када су били први по заступљености (графикон 27).

Графикон 27. Најчешћи разлози хоспитализације на територији Подунавског округа по МКБ 10 у 2017. години

Прве две групе болести (IX и II) биле су водеће у целом посматраном периоду, од 2007-2017. године, при чему су тумори прошле, 2016. године били на првом месту. Према подацима из графика на број 27 уочавамо да учешће оболелих од болести система крвотока и система за варење опада у болничком морбидитету у посматраном периоду, док учешће тумора и болести система мокраћно-полног система расте. У првих пет група обољења група болести система за дисање се јавља 2008. и 2009. године, а затим поново на петом месту 2015., 2016. и 2017. године.

Графикон 28. Учешће водећих група болести у болничком морбидитету болница на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године

Приказ водећих група болести у општим болницама Подунавског округа у табели број 16., показује да група Тумора заузима сада прво место у Општој болници Смедерево са 17,89% учешћа, док Болести система крвотока заузимају прво место у Општој болници Смедеревска Паланка са 14,35% од укупног броја лечених. Поменути група болести била је водећа у обе болнице претходне две године.

Табела 16. Приказ водећих група болести у болницама Подунавског округа у 2017. години

Ред бр.	ОКРУГ	ОПШТА БОЛНИЦА	ГРУПА БОЛЕСТИ ПО МКБ-10	БРОЈ ХОСПИТАЛИЗАЦИЈА	% ОД УКУПНОГ БРОЈА ЛЕЧЕНИХ
1.	Подунавски	СМЕДЕРЕВО	II	1305	14,12
			IX	1230	14,01
			XI	913	9,10
			XIV	736	7,33
			XVIII	714	7,12
		СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	IX	1262	16,80
			XI	806	10,38
			X	769	9,90
			XIV	737	9,49
			II	725	9,34

Најчешће утврђене дијагнозе, као основни разлог болничког лечења, у општим болницама Подунавског округа приказане су у табели број 17. Ако се искључи разлог хоспитализације због порођаја (Partus spontaneus capite i Partus sectione caesarea selectivus), у Општој болници Смедерево најчешћи разлози хоспитализације били су Злоћудни тумор бронхија и плућа, неозначен, а у Општој болници Смедеревска Паланка, Инфаркт мозга, неозначен (табела 17.).

Табела 17. Приказ водећих дијагноза болести које су стационарно лечене у општим болницама Подунавског округа 2017. године

Ранг	ПОДУНАВСКИ ОКРУГ					
	ОПШТА БОЛНИЦА СМЕДЕРЕВО			ОПШТА БОЛНИЦА СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА		
	Дијагнозе лечених лица	Број	% од укупног бр.лечених	Дијагнозе лечених лица	Број	% од укупног бр.лечених
1.	Neoplasma malignim bronchi et pulmonis (C34.9)	306	3,05	Infarctus cerebri, non specificatus (I63.9)	266	3,43
2.	Hernia inguinalis unilateralis (K40.9)	192	1,91	Hemoterapijska seansa zbog tumora (Z51.1)	143	1,84
3.	Calculus vesicae felleae (K80.2)	173	1,72	Cardiomyopathia congestiva (I42.0)	129	1,66
4.	Insufficiencia cordis, non specificata (I50.9)	155	1,54	Hernia inguinalis unilateralis, non specificata (K40.9)	119	1,53
5.	Neoplasma malignum recti (C 20)	155	1,54	Infarctus myocardi subendocardialis acutus (I21.4)	117	1,51

Посматрајући II групу по МКБ-10, туморе у ОБ Смедерево и IX групу односно Болести система крвотока, као водећу групу болести у ОБ Смедеревска Паланка, приказали смо најчешће дијагнозе поменутих група обољења у две опште болнице Подунавског округа (табела 18).

Табела 18. Приказ најчешћих дијагноза водећих група болести по МКБ-10 у општим болницама Подунавског округа у 2016. години

Ранг	ПОДУНАВСКИ ОКРУГ					
	ОПШТА БОЛНИЦА СМЕДЕРЕВО			ОПШТА БОЛНИЦА СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА		
	Најчешће дијагнозе II групе по МКБ 10 класификацији (водећа група)	Бр.	% од укупног броја лечених из II групе	Најчешће дијагнозе IX групе по МКБ 10 класификацији (водећа група)	Бр.	% од укупног броја лечених из IX групе
1.	Neoplasma malignum bronchi et pulmonum, non specificatum (C34.9)	306	21,59	Infarctus cerebri, non specificatus (I63.9)	266	20,38
2.	Neoplasma malignum recti (C20)	155	10,94	Cardiomyopathia congestiva (I42.0)	129	9,89
3.	Neoplasma malignum basis vesicae urinariae (C67.1)	53	3,74	Infarctus miocardii subendocardialis acutus (I21.4)	117	8,97
4.	Neoplasma malignum vesicae urinariae, parietis lateralis (C67.2)	43	3,03	Fibrillatio atriorum et fluctuatio atriorum (I48)	96	7,36
5.	Neoplasma malignum ventriculi, non specificatum (C16.9)	40	2,82	Insufficiencia cordis, non specificata (I50.9)	62	4,75

На основу овако приказаних дијагноза, водеће групе болести по МКБ-10, може се рећи да је у 2017. години, у општим болницама Подунавског округа, највећи број лечених болесника био са туморима и то тумором бронха и плућа и ректума, као и са инфарктом мозга.

3.4.Морталитет

Подаци са којима смо израчунавали Морталитет, као веома важан индикатор здравственог стања становништва и који припада показатељима „негативног” здравља, односно показатељима смртности у популацији, односе се на последње доступне податке из 2017. године.

На територији Подунавског округа посматрани су: општа стопа морталитета, специфична стопа морталитета по полу лица од 20 до 49 година, специфична стопа морталитета болести система крвотока и тумора, стопа морталитета одојчади, стопа матерналног морталитета, стопа морталитета деце од једне до навршене четврте године живота, стопа смртности деце до пет година живота и пропорционални морталитет деце до пет година живота (табела 19).

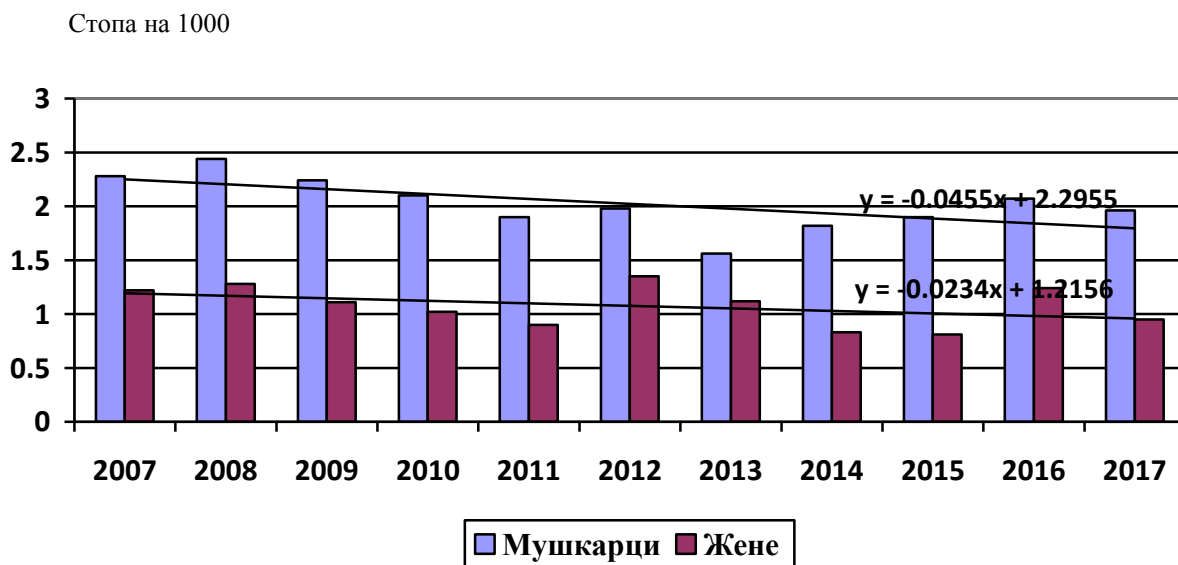
Табела 19. Показатељи „негативног” здравља на територији Подунавског округа у 2017. години

ОПШТИНА	Општа стопа морталитета	Спец. стопа морталитета М 20-49 год. живота	Спец. стопа морталитета Ж 20-49 год. живота	Спец. стопа морталитета Бол. сист. крвотока	Спец. стопа морталитета Тумора	Стопа матерналног морталитета	Стопа морталитета одојчади	Стопа морталитета деце од 1 до навршене 4. године живота	Стопа морталитета деце до 5 године живота	Пропорционални морталитет деце до 5 година живота
Велика Плана	17.00	2.46	1.16	978.58	343.54	0.00	7.25	0.00	7.25	0.31
Смедерево	13.83	1.72	0.75	736.61	298.68	0.00	5.77	0.52	8.07	0.49
Смедеревска Паланка	19.38	2.09	1.25	1145.18	429.71	0.00	6.13	0.73	9.20	0.33
Подунавски округ	15.84	1.96	0.95	886.35	340.05	0.00	6.13	0.47	8.17	0.40

Анализа морталитета за 2017. годину на територији Подунавског округа је показала да просечно трајање живота на поменутој територији износи 73,5 година.

У периоду од 2007. до 2017. године специфична стопа морталитета мушкараца узраста 20-49 година благо опада, као и специфична стопа умирања жена исте старосне доби (графикон број 29).

Графикон 29. Специфична стопа морталитета узраста 20-49 година оба пола на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године

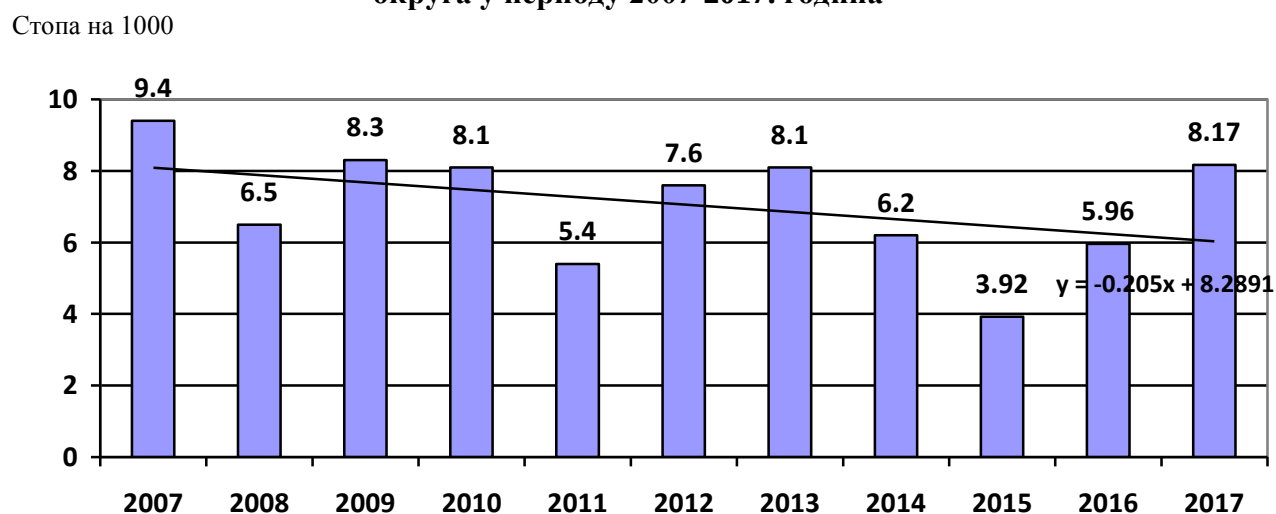
Специфичне стопе морталитета од болести крвотока и специфичне стопе морталитета од тумора полако расту у посматраном периоду (графикон бр 30).

Графикон 30. Специфична стопа морталитета изабраних група болести на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године

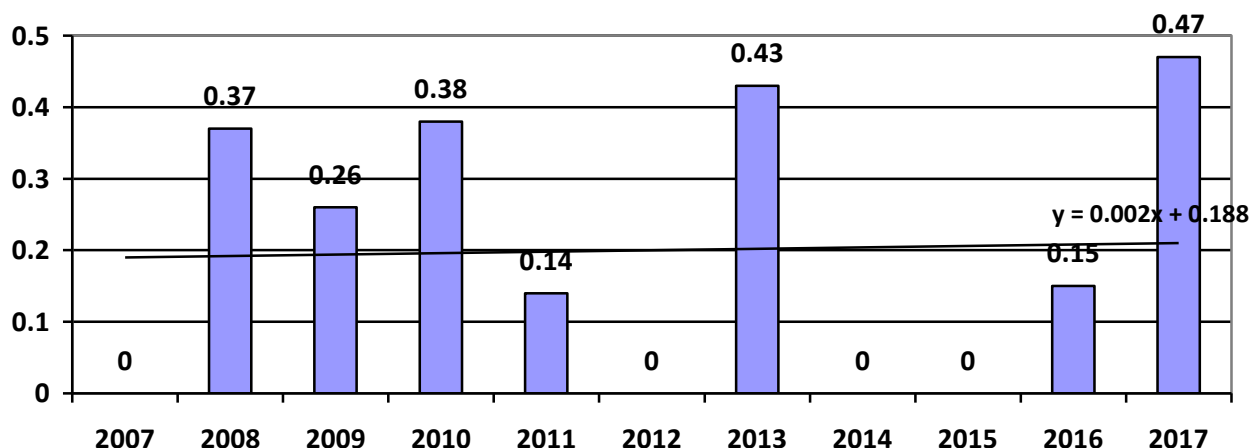
Од узрасно-специфичних стопа смртности, као што смо напоменули анализиране су стопа смртности одојчади, стопа смртности деце узраста испод 5 година живота и узраста од 1 - 4 године живота. Смртност деце узраста испод 5 година живота на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године показује опадајуће вредности (графикон број 31), као што и смртност одојчади у овом периоду, као што смо раније навели опада (графикон број 5). Смртност деце узраста од 1-4 године живота има тренд лаганог повећања, мада варира из године у годину и има вредности од 0 до 0,47 (графикон број 32).

Графикон 31. Смртност деце до 5. године живота на територији Подунавског округа у периоду 2007-2017. година

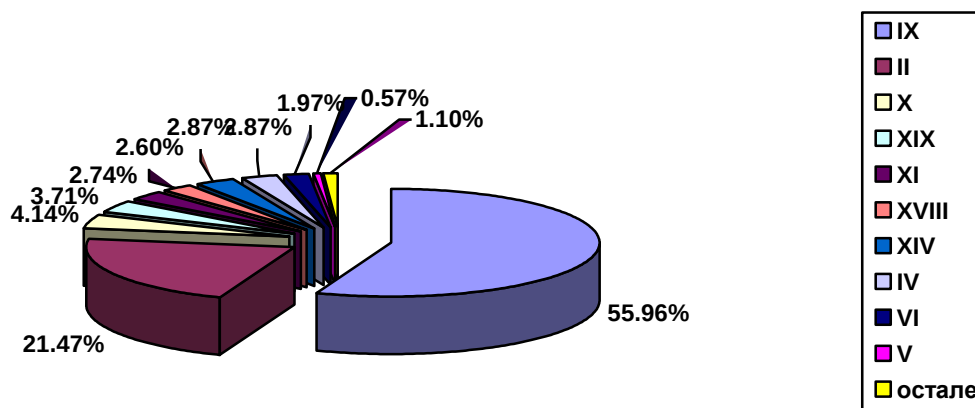
Графикон 32. Смртност деце од 1 до навршене 4. године живота на територији Подунавског округа у периоду 2007-2017. година

Стопа на 1000

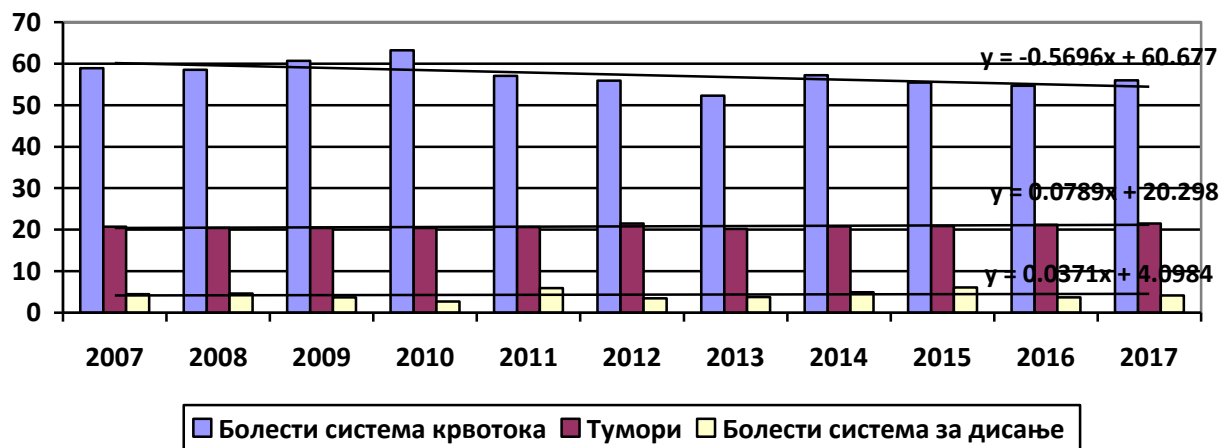
Према узроку смрти по МКБ-10, у 2017. години, на територији Подунавског округа, као и претходне године, највећи број лица је умро од: Болести система крвотока (1676 лица или 55,96%) и Тумора (643 лица или 21,47%) (графикон 33).

Графикон 33. Водећи узроци смрти по МКБ-10 на територији Подунавског округа, према последњим расположивим подацима из 2017. године

Учешће болести система крвотока у посматраном периоду од 2007-2017. године лагано опада, док учешће оболелих од тумора и болести система за дисање лагано расте (графикон број 34).

**Графикон 34. Учешће водећих група болести у умирању на територији
Подунавског округа у периоду од 2007-2017. године**
%

IV СПРОВЕДЕНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ ПОДУНАВСКОГ ОКУРГА 2017. ГОДИНЕ У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА И ПРЕВЕНЦИЈЕ БОЛЕСТИ

4.1 Спречавање и сузбијање болести

На територији Подунавског округа у току 2017. године спроведене су мере примарне превенције у циљу очувања здравља и спречавања и сузбијања обољења. Мере спречавања и сузбијања обољења, односно мере специфичне превенције се спроводе као: вакцинација, дезинфекција, дезинсекција и асанација.

4.1.1. Вакцинација

Вакцинација је веома специфична мера превенције јер штити само вакцинисане особе од обољења против којих су вакцинисане. На територији Подунавског округа у 2017. години спроведена је имунизација против одређених заразних болести (туберкулозе, дечије парализе, дифтерије, тетануса, пертусиса, морбила, рубеле, паротитиса, Хепатитиса Б и обољења изазваних *Haemophilus influenzae* (табела 20).

**Табела 20. Приказ спроведене имунизације становништва на територији
Подунавског округа против одређених заразних болести у 2017. години**

Ред.број	ВАКЦИНА		Број планираних	Број вакцинисаних	%
1.	ТБЦ		1542	1542	100,00
2.	ОПВ	Број вакцинисаних	1535	1516	98,76
		ревакцинација у 2. год.	1609	1522	94,59
		ревакцинација у 7. год.	1711	1643	96,03
		ревакцинација у 14. год.	2086	1877	89,98
3.	ДТП	Број вакцинисаних	1535	1516	98,76
		ревакцинација у 2. год.	1609	1504	93,47
		ревакцинација у 7. год.	1711	1677	98,01
		ревакцинација у 14. год.	2086	1877	89,98
4.	ММР	Број вакцинисаних	1634	1511	92,47
		ревакцинација у 7. год.	1709	1676	98,07
		ревакцинација у 12. год.			
5.	Хепатитис Б	Вакцинација у 1. год. (са 3 дозе)	1535	1517	98,83
		Вакцинација у 12. год. (са 3 дозе)	470	355	75,53
6.	Хиб	Број вакцинисаних	1535	1516	98,76

Према приказаним подацима о спроведеној имунизацији у 2017. години, на територији Подунавског округа, можемо рећи да су вакцинације као и ревакцинације спроведене успешно, осим вакцинације ММР вакцином у 2. години живота која је реализована са обухватом од 92,47% и ревакцинације ДТП вакцином у 14. години живота која је реализована са укупним обухватом од 89,98% у односу на планиране вредности.

V СПРОВЕДЕНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ ПОДУНАВСКОГ ОКРУГА 2017. ГОДИНЕ У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У току 2017. године, од стране Одељења за хигијену и заштиту животне средине Завода за јавно здравље Пожаревац, вршен је хигијенско-санитарни надзор водних објеката као и контрола хигијенске исправности воде за пиће, према Програму заштите од заразних болести и према Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће, на територији свих општина Подунавског округа.

На територији Подунавског округа постоји 4 централна градска водовода, 19 сеоских водовода и 116 јавних водних објеката за локално снабдевање водом који су под сталном контролом/надзором Завода за јавно здравље Пожаревац. Поред наведених објеката постоје и појединачни или индивидуални бунари који се контролишу на захтев њихових власника.

На 4 централна градска водовода на територији Подунавског округа прикључено је укупно 58,80% становништва. Код свих поменутих објеката спроводи се редовно дезинфекција и испитивање хигијенске исправности воде. У току 2017. године, узето је укупно 96 узорка на бактериолошки преглед, од којих није било неисправних. Исти број узорка (96) прегледан је на физичко-хемијску исправност, од којих је 23 узорка (24%) били неисправни. Физичко-хемијску неисправност имали су градски водоводи у Великој Плани (1), Смедереву (2 узорка) и Смедеревској Паланци (20 узорка). Разлог физичко-хемијске неисправности били су: електропроводљивост, нитрити, манган и гвожђе. У свим градским водоводима на територији Подунавског округа у 2017. години, на свих 96 узорка контролисан је резидуални хлор, при чему је код узетих узорка вредност резидуалног хлора била у границама нормалних вредности.

На територији Подунавског округа постоји 19 сеоских водовода на које је прикључено укупно 22,34% становништва. Од укупног броја узетих узорка (38) на бактериолошки преглед, 4 узорка (10,52%) били су неисправни због присуства аеробних мезофилних и колиформних бактерија, а на физичко-хемијском прегледу 6 узорка (15,8%) је било неисправно због присуства амонијака, гвожђа и повећане концентрације резидуалног хлора.

На територији Подунавског округа постоји 116 јавних водних објеката са којих се снабдева 12,2% становништва. Урађен је бактериолошки преглед на 411 узорка и утврђена неисправност код 87 узорка (21,17%) због присуства колиформних бактерија и аеробних мезофилних бактерија. На 411 узорка извршен је и физичко-хемијски преглед и утврђена неисправност код 195 узорка (47,44%) због присуства нитрата, нитрита, амонијака, мириса и електропроводљивости.

Стање квалитета воде у градским водоводима је процентуално слично као и претходних година.

Сеоски водоводи се лоше одржавају. Најчешће још увек месне заједнице управљају водоводима, у којима су нестручна лица задужена за дезинфекцију воде. Током посматране 2017. године започето је на територији оба округа са преузимањем сеоских водовода од стране комуналних предузећа, надамо се да ће то допринети бољем квалитету воде у сеоским водоводима.

Локални водни објекти се неадекватно одржавају а дезинфекција воде се не врши. Потребна је много већа брига за локалне јавне водне објекте, јер су то бунари школа, произвођача животних намирница, јавних чесама.

Према годишњем извештају о кретању заразних и паразитарних болести на територији Подунавског округа, постоје 3 градске депонија смећа, код којих је доста

урађено на побољшању стања, али још увек све имају хигијенско-санитарне недостатке, самим тим угрожавају околну земљиште, подземне воде и ваздух. Сеоске депоније смећа (55 села) су практично бројна сметлишта ван села (49), а има и одлагања смећа у водотоке (3) и лагровања у двориштима (3).

У току 2017. године, Одељење хигијене са заштитом животне средине Завода за јавно здравље Пожаревац, повремено са Републичком санитарном инспекцијом вршили су хигијенско-санитарни надзор објеката од ширег ХЕ значаја и у објектима за друштвену исхрану затвореног типа (предшколске, школске, интернатске, студентске, радничке и болничке кухиње).

Хигијенска ситуација на подручју Подунавског округа може се оценити као делимично задовољавајућа. Сеоски водоводи се и даље лоше одржавају, вода се не дезинфикује, висок је проценат хемијске и бактериолошке неисправности. Такође је висок проценат хемијски и бактериолошки неисправних вода за пиће у насељима која немају централно водоснабдевање. Забрињава стање у области загађења животне средине и у неким објектима од већег ХЕ значаја. Неповољно стање је најчешће последица недостатка материјалних средстава али и лоше здравствене и еколошке културе.

VI ЗАКЉУЧАК

Анализа здравственог стања становништва Подунавског округа за 2017. годину, спроведена је на основу података демографске и здравствене статистике. На основу добијених резултата може се закључити:

1. Према Процени становништва од 30.06.2017. године, удео становника са 65 и више година (37244) у укупном броју становника за Подунавски округ (189091) износи 19,7%, што показује да популација која живи на територији посматраног округа припада веома старој популацији (удео старих са 65 и више година преко 10%).

2. На територији Подунавског округа, према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику који се односе на 2017. годину, бележи се ниска стопа наталитета од 7,8/1000 (мање од 15/1000), док је стопа општег морталитета висока и износи 15,8/1000.

3. Стопа природног прираштаја у 2017. години, на територији Подунавског округа је веома ниска (-8,1‰), са негативним вредностима у свим општинама, где је забележена стопа од -12,4‰ у Смедеревској Паланци (као најугроженијој у посматраном округу), -9,8‰ у Великој Плани и -5,5‰ у Смедереву.

4. Према броју корисника здравствене заштите на нивоу Подунавског округа (189091 лица) и броја регистрованих обољења у оквиру примарне здравствене заштите у 2017. години (укупно 563519 обољења, односно збир регистрованих обољења у службама зз предшколске и школске деце, одраслих, жена и стоматологије), може се закључити да у просеку један становник има по три епизоде лечења у примарној здравственој заштити.

5. Водеће групе болести по МКБ 10, за лица лечена на примарном нивоу здравствене заштите, на територији Подунавског округа у 2017. години, биле су Болести система крвотока (IX група), Болести система за дисање (X група) и Болести мокраћно – полног система (XIV група).

6. Према броју пријављених заразних болести у 2017. години, на територији Подунавског округа, као и претходне године, водеће место заузимају: инфлуенца, варичела и дијареја са гастроентеритисом.

7. Према подацима приказаним као збир приспелих пријава/одјава хроничних незаразних обољења и констатованих дијагноза са Потврда о смрти лица која су боловала од хроничних незаразних болести у 2017. години, на територији Подунавског округа, најчешће регистрована обољења била су рак и леукемија, акутни коронарни синдром и шећерна болест.

8. У 2017. години болничко лечење највише су користила лица са 65 и више година (7021 лица или 39,44% од укупног броја болнички лечених), а основни разлог хоспитализације у болницама Подунавског округа биле су Болести система крвотока (14,24%), Тумори (12,03%), и Болести система за варење (9,66%).

9. Апсентизам и инвалидност су проблеми са којима се суочавају све општине Подунавског округа и који значајно утиче на резултате анализе здравственог стања становништва округа. На територији посматраног округа, у 2017. години, стопа броја случајева неспособности/спречености за рад износила је 70,6 на 100 запослених радника.

10. Према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику који се односе на 2017. годину, водећи узроци умирања на територији Подунавског округа биле су Болести система крвотока (55,96%), Тумори (21,47%) и Болести система за дисање (4,14%). Просечно трајање живота на територији посматраног округа у 2017. години било је 73,5 година.

11. Код деце предшколског и школског узраста на територији Подунавског округа у 2017. години, најчесталије су биле Болести система за дисање и то акутна упала грла и крајника. Систематским прегледима школске деце и омладине утврђен је велики број деце са лошим телесним држањем, деформитетима стопала и лошом телесном ухрањеношћу, како код ученика основних тако и код ученика средњих школа.

12. Код одраслог становништва у оквиру служби опште медицине и медицине рада, у 2017. години, водеће групе болести биле су Болести система крвотока и Болести система за дисање, а на трећем месту су Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива. Најчешће регистроване дијагнозе у службама опште медицине и медицине рада посматраног округа биле су висок крвни притисак, шећерна болест и друге болести леђа.

13. У служби здравствене заштите жена, домовна здравља Подунавског округа, у 2017. години, најчесталија група је била Болести мокраћно-полног система и то дијагнозе: недефинисана обољења мокраћно-полног пута, друга запаљења женских карличних органа и поремећаји менструалног циклуса.

14. Најчешће дијагнозе у стоматолошкој здравственој заштити Подунавског округа у 2017. години, биле су: зубни каријес као највећи проблем свих добних група, болести пулпе зуба и ткива око врха зуба и запаљење десни и болести околине зуба.

15. У 2017. години на територији Подунавског округа планирани обим имунизације против одређених заразних болести (туберкулозе, дечије парализе, дифтерије, тетануса, пертусиса, морбила, рубеле, паротитиса, Хепатитиса Б и ХиБ) реализован је успешно, осим вакцинације ММР вакцином у другој години живота (обухват 92,47%) и ревакцинације ДТП вакцином у 14. години живота (обухват 89,98%).

16. Хигијенска ситуација на подручју Подунавског округа може се оценити као делимично задовољавајућа. Сеоски водоводи се и даље лоше одржавају, вода се не дезинфикује, висок је проценат хемијске и бактериолошке неисправности. Такође је висок проценат хемијски и бактериолошки неисправних вода за пиће у насељима која немају централно водоснабдевање. Забрињава стање у области загађења животне средине и у неким објектима од већег ХЕ значаја. Неповољно стање је најчешће последица недостатка материјалних средстава али и лоше здравствене и еколошке културе

Др Весна Живановић, спец. социјалне медицине

Центар за промоцију здравља,
анализу, планирање, организацију здравствене заштите,
информатику и биостатистику у здравству

Помоћник директора,
Прим. др Сузана Петровић

В.Д. Директор ЗЗЈЗ Пожаревац
Др Ана Јовановић
